

CONTRA

nr 6 2006 (nr 190 från starten) årgång 32 Pris 25:-

Med segelbåt till Sibirien
Milton Friedman
Klimathysterin

FRIHETENS RÖST
–för västerländsk demokrati–

CONTRA

oberoende borgerlig tidskrift
utges sex gånger årligen
ISSN 0347-6472

Copyright Stiftelsen Contra
Eftertryck endast efter överenskommelse

Ansvarig utgivare
Tommy Hansson

Adress

Box 8052, 104 20 STOCKHOLM
Telefon 08-720 01 45
E-post redax@contra.nu
Internet hemsida <http://www.contra.nu>
Sluten del endast för prenumeranter:
<http://www.contra.nu/prenumerant/oversikt.html>
Användarnamn och lösenord finns endast i
den tryckta utgåvan av Contra

Prenumeration

Minst 175, rekommenderat 250 kronor, per
år. Inbetalas på plusgiro 85 95 89-4 eller
bankgiro 443-5467.
Finland: Minst 20 euro per år.
Sampo girokonto 800055-1125829.

Medarbetare

Styrelseordförande: Géza Molnár
Redaktion: Tommy Hansson och C G
Holm
Övriga medarbetare: Benny H. V. Andersson,
Karl-Göran Bottwyk, Bertil Häggman, Bertil
Lindblom, Fredrik Runebert och David Sta-
venheim samt Christer Arkefors i Italien, Pe-
ter Hartvig i Danmark, Bertil Wedin i Mellersta
Östern och Allan C. Brownfeld i USA.

Presslagd 2006-12-11
Strands Tryckeri, Lindsberg 2006

Hösten har varit högsäsong för klimathysterin i media. Al Gores film om den annalkande klimatkatastrofen och den brittiska Stern-rapporten har legat i botten och kompletterats med skräckskildringar i mer populära media. Men sanningen är aldrig så enkel som den framställs i kvällspresen. Vi tar återigen upp frågan i Contra och låter omslaget denna gång vara en glaciär (Franz Josef på Nya Zeelands sydö). En del av världens glaciärer krymper. Men andra växer. Det är bara den ena sorten Du får se i andra media.

Värderade Contra-läsare!

Med nästa nummer går Contra in i sin trettiotredje årgång.

Ska det bli den sista?

De ekonomiska förutsättningarna för Contra har försämrats under det gångna året. Antalet nya prenumeranter har inte räckt för att täcka hålen efter dem som inte förnyat. Intäkterna har minskat.

Genom ett generöst testamente lämnade Nils-Eric Hansson värden för en halv miljon till Contra år 1983. Avkastningen på dessa pengar bidrog till Contras verksamhet under 1980- och 1990-talen. Efter millenieskiftet har vi hamnat i en situation där det blivit nödvändigt att år efter år ta av kapitalet för att hålla verksamheten flytande.

De ekonomiska problemen börjar nu bli akuta. Vi har skurit ner på kostnader som inte är absolut oundgängliga. Men snart återstår bara tryckkostnader, porto och lokalhyra. Ingen av Contra-medarbetarna har något arvode, utan allt arbete sker på ideell grund. Det finns alltså inte mycket mer att hämta i kostnadsminskningar (om inte någon ängel kan hitta en lokal med lägre hyra). Vi måste därför se över intäktssidan.

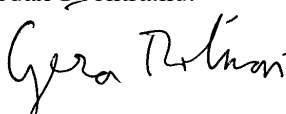
Vi vädjar till våra gamla vänner att ge ett extra bidrag för att möjliggöra för Contra att fortsätta utgivningen.

Contras styrelse har därutöver kommit fram till att för att nå en långsiktig lösning på Contras ekonomiska problem behövs långsiktiga åtaganden. Styrelsens uppskattning är att tjugotal läsare behöver ställa upp med ett årligt stöd på 5.000 kronor var.

Om Du är beredd att ställa upp med ett belopp av den storleksordningen blir Du inbjuden som medlem i "Contras vänner", vilket förutom äran kommer att ge Dig möjlighet att delta i ett årligt sammanträffande med Contras redaktion, då tillfälle ges att diskutera tidskriftens utveckling. Därutöver ska vi ge den "VIP-behandling" vi kan erbjuda.

Rent tekniskt har Contra nu möjlighet att ordna regelbundna överföringar. Det kan ske månadsvis eller genom ett engångsbelopp. Den som ställer upp för Contra gör det tills vidare, men åtagandet kan när som helst sägas upp.

Hör av Dig till Contra och berätta vad Du kan göra för att rädda en oberoende tidskriftsröst! Ring 0706-65 18 42 eller mejla till redax@contra.nu.

Géza Molnár
styrelseordförande

Tommy Hansson
ansvarig utgivare

**Viktig information till
alla Contra-läsare**

Med segelbåt till Sibirien

I maj 1946 gjorde den då 17-årige Helsingfors-unglingen Tage Söderström en segeltur in i Porkkalaviken utanför Helsingfors tillsammans med en jämnårig kamrat. Den trippen slutade med flerårig vistelse i Sibirien i Stalins Sovjet, sedan ynglingarna gripits och förts bort av rysk militär. Söderström berättade nyligen om sina erfarenheter och **Contra** var närvarande.

★★★ Tage Söderström är född 1929 och lever numera som pensionär i Stockholm. Han är född i Helsingfors men har under sitt yrkesverksamma liv arbetat som ingenjör i Sverige, dit han kom efter att ha frigivits från sovjetisk fångenskap i samband med Stalins död 1953. Hans historia är onekligen fascinerande. Tage Söderström säger:

–Jag och min kamrat Nils seglade i en liten farkost som var fem meter lång och två meter bred. Vi hade bestämt oss för att ta oss över Östersjön till Stockholm, där vi skulle hälsa på bekanta. Men först skulle vi passera Porkalafjärden, som vi inte kände till så väl.

Så började ett äventyr för de båda pojkarna som inte skulle ta slut förrän de frigavs från den sovjetiska så kallade GULag-arkipelagen sju år senare. Om erfarenheterna i GULag har Tage Söderström skrivit i boken *Med segelbåt till Sibirien* (Schildts förlag, Helsingfors 2005).

”Paragraf 52”

Porkala udde var vid den här tiden, som ett resultat av fredsöverenskommelsen efter Finlands krig med Sovjetunionen på 1940-talet, en sovjetisk militärbas och givetvis förbjudet område för icke-sovjeter. Men det var alltså Tage Söderström och hans seglarkompis inte riktigt medvetna om.

–När vi kom in i Porkalafjärden, berättar Tage Söderström, kom en ångbåt som tutade åt oss och vi undrade varför. Men vi fortsatte och rodde sedan in till en holme, där vi slog upp vårt tält. Vi var då säkerligen inne på ryskt område.

Till saken hör att det enda de båda unga männen förfogade över i kartväg var en skolatlas i skala 1:1000 000, och där fanns

Ännu efter 60 år har Tage Söderström problem med ett öra efter miss-handel i Sovjets fångelser. (Foto: Tommy Hansson)

inga uppgifter om att Porkala-området var under sovjetisk domvärjo. Så småningom insåg de emellertid att de befann sig i ett område de inte borde befinna sig i. Tage Söderström fortsätter sin berättelse:

–Vi gick ner till båten med föresatsen att vi måste ta oss därifrån och sätta segel mot Stockholm. Vi var fortfarande helt obekym-

tommy.hansson@contra.nu

rade och sjöng en sång för full hals, vilket kanske inte var det allra smartaste vi kunde göra. En rysk båt med fyra man i bordade och förde i väg oss. Sedan fick vi bindlar för ögonen och hamnade så småningom i en primitiv jordkällare på en gård.

Då, om inte förr, började det gå upp för Helsingfors-ynglingarna att de hamnat i en minst sagt prekär situation. I jordkällaren var det kallt och lågt i tak. Inga möjligheter fanns att meddela sig med omvärlden.

–Efter två veckor i jordkällaren kom en officer som lät oss tvätta oss och bada bastu. Vi hade magrat eftersom vi bara fått äta fisksoppa som knappt var människotjänlig föda. Officeren sade åt oss att skriva på ett papper där vi erkände, att vi gjort oss skyldiga till brott enligt ”paragraf 52”. Då skulle vi bli släppta och få åka hem. Vi skrev på.

Vilket inte heller var det smartaste de kunde ha gjort.

Misshandel

Någon hemresa blev det emellertid inte för Tage Söderström och hans vän Nils. Mycket långt därifrån:

–Härnäst fick vi åka tåg i en kupé med fördragna gardiner för fönstret. Fyra vakter, beväpnade med maskingevär, bevakade oss. Vi trodde dock fortfarande att vi var på väg hemåt. Så småningom insåg vi att så inte var fallet, och vi hamnade i fångelse i Leningrad. Vi placerades i en cell med cementgolv som var ungefär fyra meter lång och 2,5 meter bred tillsammans med ett 40-tal andra fångar. Efter ett tag kom någon in med fisksoppa som luktade för djävligt. Den gick inte att äta och jag gav den till en medfånge som åt upp allt med glupande aptit.

Under vistelsen i fångelse kom Söderström bland annat i kontakt med en finsk löjtnant som då varit sovjetfånge i ett års tid. Han träffade också ett par arresterade judiska affärsmän som bjöd på kakor och var allmänt hyggliga.

Det här med den så kallade paragraf 52 skulle fortsätta att förfölja den unge Tage Söderström. Han hade ju redan, under falska förespeglingar, skrivit på ett papper med innebörden att han gjort sig skyldig till brott mot denna paragraf. I klartext hade han då vidgått att han ägnat sig åt spioneri. Nu pressades han återigen att göra ett sådant erkännande:

–Dom ville ha mig till att erkänna att jag var spion. Men jag nekade trots misshandel.

Bland annat fick jag en smäll över örat som jag fortfarande efter 60 år har besvär av.

De hårda förhören fortsatte, men slutligen ställdes Tage Söderström inför en vänlig, kvinnlig förhørsledare. Hon talade om för Tage att man beslutat döma honom under ”paragraf 74” till tre års straffarbete för att ha överträtt sovjetiskt territorium.

–När jag fick höra det tänkte jag att jag då i alla fall skulle kunna överleva – jag skulle vara 21 år när jag kom ut.

Stalins död

Nästa anhalt för Tage Söderström och hans jämgamle kamrat blev Sibirien på en plats åtskilligt norr om Bajkal, där de inkvarterades i så kallade dödsbaracker i väntan på transport någon annanstans.

–Det kom en kommission till baracklägret som informerade om att jag och ytterligare 14 fångar skulle förflyttas vidare på ”dödsvägen”, berättar Tage Söderström. Vi fick veta att det gällde att undvika att hamna sist i marschkolonnen, för då riskerade man att angripas av vaktmanskapets varghundar om man sladdade efter. Men vakterna höll ner på takten, och efter en dags marsch kom vi fram till ett barackläger där det var nollgradigt i barackerna. Alla medfångar var helt apatiska och onåbara för kontaktförsök. Det var gott om sovplatser,

men man kunde bara sova en halvtimme i taget, sen vaknade man av att det var så kallt.

Login var alltså dålig och maten om möjligt ännu sämre. Straffarbetet bestod i att bygga järnväg under omänskliga förhållanden.

–Man var tvungen att klättra upp längs branta bergssluttningar, och jag höll på att dö två gånger i olyckshändelser. Det var bara tur om man inte ramlade ner. Efter tre år blev jag och Nils frigivna, men inte fick vi komma hem. I stället anvisades vi vistelse i södra Ryssland, där jag arbetade som fåraherde på en kolchoz [kollektiv-

jordbruk].

Frihetens klocka slog då Josef Stalin dog 1953, sju år efter att Tage och Nils gripits i Porkala. Det blev tid att återse föräldrar och vänner, vilka inte hade hört någonting från Tage och Nils på sju år och utgick ifrån att de var döda. Tage Söderström flyttade där-efter till Sverige, där han varit verksam som ingenjör under hela sitt yrkesverksamma liv.

Fotnot: Källa för artikeln har varit Tage Söderströms berättelse under ”SMB-krysen” i arrangemang av Svenskt militärhistoriskt bibliotek den 3 november 2006.

Den sovjetiska flottbasen Porkkala låg cirka 3 mil sydväst om Helsingfors.

Dokdo/Takeshima - omstridd ögrupp

★ Att det råder ett spänt läge mellan Nord- och Sydkorea sedan Koreakrigets slut 1953 är väl känt.

Vad som kanske inte är lika allmänt bekant är att spänningen mellan Japan och Korea till en viss del består. Japans förre premiärminister Junichiro Koizumi har exempelvis envisats med att varje år sedan han tillträdde som regeringschef 2001 besöka den nationella helgedomen Yasukuni, upprättad till minne av Japans 2,5 miljoner offer i Andra världskriget; bland dessa offer finns ett antal dokumenterade krigsförbrytare.

Japan gör även anspråk på ögruppen Dokdo/Takeshima som är belägen ett stycke öster om den sydkoreanska östkusten i Japanska sjön. Dokdo/Takeshima, är beläget strax sydost om den oomtvisat koreanska ön Ulleungdo och ligger avsevärt närmare Korea än Japan, som ligger söder om ön. Dock ligger djuphavet mellan Ulleungdo och Dokdo/Takeshima, inte mellan den och Japan. Öarna anses

ha ett unikt ekosystem där 70-80 olika växtarter frodas, 22 fågelarter liksom 37 insektsarter lever och reproducerar sig. Dokdo/Takeshima består av två huvudöar, Östön och Västön, tillika med 89 mindre skär och klippor. Öarnas totala yta uppgår till 187 453 kvadratmeter. Också ett mindre antal koreanska polistjänstemän är bosatta där.

När koreanerna talar om Dokdo, använder japanerna namnet Takeshima (historiskt har en mängd andra namn använts av de båda länderna). Om man får tro den lilla skriften *Dokdo. Korean Territory Since the 6th Century* (Korean Overseas Information Service, www.korea.net) finns det flera skäl än enbart den geografiska belägenheten till att Dokdo/Takeshima rätteligen hör hemma inom koreanska landamären. Ett onekligen tungt vägande argument är det faktum, att Koreas anspråk på ögruppen går tillbaka så långt som till 600-talet efter Kristus och uppteckningen *Samguk Saki* (De tre konungarikenas historia). Ovan

nämnda skrift går sedan vidare med att anföra en rad historiska dokument, såväl kartor som skriftlig dokumentation, av såväl koreansk som japansk proveniens. Japan accepterade länge de koreanska anspråken på Dokdo/Takeshima.

När Japan 1905 fick en imperialistisk regim med en aggressiv utrikespolitik på programmet kom saken i ett annat läge. Japan hävdade då att öarna/ögrupperna av tradition varit ”ingemansland” och gjorde indirekt anspråk på Ulleungdo och Dokdo/Takeshima, och när Japan 1910 lade Koreahalvön under sig – sedan bland annat koreanska drottningen mördats – följde naturligtvis de aktuella öarna med av bara farten. Efter den japanska kapitulationen 1945 uppgav Japan villkorslöst alla anspråk på koreanskt territorium.

Japan gjorde dock så sent som i ett uttalande av den 16 mars 2005 anspråk på öarna.

Tommy Hansson

Var Leo Strauss en nykonservativ?

Den tysk-judiske professorn Leo Strauss (1899-1973) har i början av det 21a århundradet upplevt en renässans av imponerande omfattning. Den som vill få detta bekräftat har nu tillgång till bibliografin *Leo Strauss and His Legacy – A Bibliography*. Den omfattar omkring 15 000 titlar (böcker och tidskrifter) av 800 författare från 1921 till 2005. I ärlighetens namn måste medges att inte alla titlar berör Strauss och hans verk. Boken inleds dock med en mycket detaljerad Strauss-bibliografi, som väl är att betrakta som den mest omfattande som publicerats.

★★★ Strauss var född i Tyskland men tvingades som jude lämna landet inför Hitlers maktövertagande. Strauss emigrerade till Förenta staterna 1937. Han var därefter under några år anställd vid New York School of Social Research och ett universitet, innan han 1948 fick ett erbjudande att undervisa vid Chicagouniversitetet. På den tiden var detta ett ännu mer prestigefyllt lärosäte än i dag.

Bland andra kända professorer i Chicago kan nämnas Hans J. Morgenthau, grundaren av den så kallade realistiska skolan i amerikansk utrikespolitik; en av dennes lärjungar var Henry Kissinger. Ett annat stort namn var Milton Friedman, som 1976 fick Svenska riksbankens pris till Alfred Nobels minne för sin monetaristiska teori. Det tredje stora namnet vid Chicagouniversitetet kan sägas ha varit Strauss. Denne behöll hela livet en skeptisk inställning till europeisk demokrati, med dess pluralism och relativism, på grund av sina upplevelser från Weimar-tidens Tyskland.

I artikeln "Strauss Was Right" i nät-tidningen TCS *Daily* har Brian Carney, ledarskribent vid *Wall Street Journal*, uttryckt det på följande sätt i svensk översättning: "Strauss flydde från Tyskland på 30-talet efter nationalsocialismens uppgång... [Han] erfor... från Tyskland på 30-talet, att tankefrihet och uttrycksfrihet var, också under hans egen tid, kostliga och sköra ting, skatter som kunde förlo-

Leo Strauss tänkande upplever just nu en renässans.

ras alltför lättvindigt. De kunde definitivt inte tas för givna överallt och alltid. Sedda genom historien var de undantag snarare än regel."

Politisk filosofi

Leo Strauss blev tidigt amerikansk medborgare och hade en stark tro på Amerikas förmåga som frihetens och demokratins verkliga ursprungsland. Genom en närläsning av de klassiska filosoferna (främst

av Bertil Häggman

Sokrates, Platon och Xenofon) ville han bibringa sina studenter värden, som stod sig under århundraden. Frågor han tog upp var: Vad är rättvisa? Vad är det goda livet? Vilken skillnad gör staten? Vad är gränsen för vår kunskap?

I Chicago väckte hans föreläsningar och seminarier beundran och uppmärksamhet. Studenterna fascinerades av Strauss förmåga att i förlängningen presentera slutsatser, vilka kunde användas i analysen av den bipolära världen, det Kalla kriget och kärnvapenfrågan. Huvudvikten vid föreläsningarna i Chicago lades på politisk filosofi, en underdisciplin till ämnet filosofi. De översatta citaten i det följande är hämtade från de båda viktiga

Strauss-verken *Natural Right and History* (University of Chicago Press, 1965) samt *What Is Political Philosophy?* (Free Press, 1959).

Egentligen vet filosofen, menade Strauss, att han ingenting vet. Det är detta som driver honom att söka insikt. Han är fri från fördomar och illusioner och lever ett stilla och tillbakadraget liv. Men Strauss betraktade sig inte själv som filosof utan som en lärare (*scholar*):

"Den lärde är i hög grad beroende av de stora tänkarnas arbete, av män som mötte problemen utan att övermannas av någon auktoritet. Den lärde är varsam: metodisk, inte djärv. Han undandrar sig inte vår syn i, för oss, osynliga höjder och dimmor, såsom de stora tänkarna gör. Ändå är de stora tänkarna, hur djärva de än är, också mycket varsammare än vad vi är; de ser fallgropar där vi tror oss vara på säker mark. Vi lärda lever luftiga liv i en trollkrets, som homeriska gudar – beskyddade mot svårigheterna av de stora tänkarna."

Strauss filosofi tonar fram i kommentarer och analyser av de klassiska filosofiska texterna. De kan ibland vara svårtolkade och tvetydiga. Just tvetydigheten spelar en väsentlig roll i Strauss författarskap. Det framgår av essän "On a Forgotten Kind of Writing", där Strauss framför teorin om hur

vissa tänkare betraktar förhållandet mellan filosofi och samhälle. Vissa filosofer hotar med sitt tänkande ett samhälles existens genom att utmana dess grundläggande värderingar. Medvetna om detta utvecklar de därför ett bestämt sätt att skriva. De skrev så att sanningen var tillgänglig endast för särskilt högt begåvade och väl tränade läsare. Andra skulle inte förstå och uppfatta det verkliga budskapet. För dem blev texten ofarlig och berörde inte deras syn på samhället.

Dygd eller det goda livet är inte det behagliga livet. Det är i stället ett liv i enlighet med naturen, ett liv där människan förbättrar sitt eget liv: "Det goda livet är livet i överensstämmelse med den mänskliga varelsens naturliga ordning, det liv som flödar fram från en välordnad och sund själ. Det goda livet är, i all enkelhet, det liv i vilket människans naturliga böjelsers anspråk uppfylls i tillbörlig ordning i högsta möjliga grad, en liv hos en människa i vars själ ingenting ligger öde."

En naturlig fråga är hur en forskare som kommenterade klassiska filosofer har kommit att betyda så mycket för synen på dagsaktuell politik. Och överensstämmer verkligen Strauss filosofi med det neokonservativa tänkandet i början av det 21:a århundradet?

Leo Strauss – en nykonservativ?

Mycket talar för att Strauss tänkande inte haft det inflytande på Bush-administrationen, som på sina håll gjorts gällande i debatten. Den tysk-judiske professorn verkade under det Kalla kriget, och följande kan tolkas som en kommentar till detta: "Ingen blodig eller oblodig förändring av samhället kan utplåna ondskan i människan, det kommer att finnas illvilja, avund, hat, varför det inte kan finnas ett samhälle som inte är tvunget att tillgripa återhållande tvång."

Tanken på konstant och oavbrutet framsteg, menade Strauss, är en illusion, särskilt när den rör den världsomfattande staten eller en global federation av stater: "Om denna federation tas alltför allvarligt såsom en milstolpe under människans marsch framåt mot det fullkomliga och därför universella samhället, är man med nödvändighet benägen att ta stora risker som inte uppbackas av någonting annat än ett nedärvt och kanske antikverat hopp, och sålunda att äventyra själva det

framåtskridande man anstränger sig att få till stånd."

Varje nation skall föra sin egen utrikespolitik och får inte överlämna den till några internationella organisationer. Det är unilateralisism, inte multilateralism, som gäller i Strauss perspektiv. Mycket talar för att Strauss ansåg att ett land främst skulle bekymra sig om sin egen välfärd, inte andra nationers välfärd.

Vänsterideologer ser Förenta nationerna (FN) som ett ideal. De vill överlämna utrikespolitiken åt världsorganisationen. I detta sammanhang är de klassiska filosoferna, Strauss och de neokonservativa eniga i sin negativa syn. Men skillnaderna är tydliga i den allmänna synen på utrikespolitik. Här är det, enligt Strauss, nationell säkerhet som gäller, inte humanitär välvilja. Det innebär inte att allianser bör undvikas. Varje nation, inklusive USA, bör kunna ingå allianser för sin egen överlevnad. I vissa avseenden överensstämmer den neokonservativa synen med presidenten Theodore Roosevelts syn på världen: "Expansionens sak är i grunden fredens sak."

Medan vänstern i USA och övriga världen har världs federationen som ideal menar Strauss (liksom de neokonservativa, som till skillnad från denne ser spridande av frihet och demokrati i världen som lika väsentlig) att det viktigaste syftet med USAs utrikespolitik är att stärka Amerikas säkerhet. De neokonservativa har ofta kallats Wilson-anhängare (efter den amerikanske presidenten Woodrow Wilson), men i ett viktigt avseende stämmer inte detta. Wilson ville överlämna amerikansk utrikespolitik till internationella organisationer som Nationernas förbund (NF). Detta motsätter sig de neokonservativa med bestämdhet.

Det finns kritiker som hävdar att Strauss inte var en sann demokrat. Det är en felsyn. Strauss var för amerikansk demokrati och imponerad av dess genialitet. Han var också en varm anhängare av Mellanösterns enda starka demokrati, Israel. Vidare var han mycket intresserad av politisk historia. Han beundrade Winston Churchill och läste det mesta som publicerades om denne store politiker. En indikation om det stora intresset för modern politik återfinns i en essä om Kurt Riezler (Leo Strauss: *What Is Political Philosophy and Other Studies*, Chicago University Press, 1988, sidorna 233-260).

Litteratur av och om Strauss

Några av Leo Strauss skrifter om klassisk

politisk filosofi har nämnts ovan. En givande studie av Strauss arbeten är *The Rebirth of Classical Political Rationalism: An Introduction to the Thought of Leo Strauss* (Thomas L. Pangle, utgivare, University of Chicago Press, 1989). Pangle är en av de ledande Strauss-analytikerna. Strauss publicerade på 1960-talet en intressant artikel om den eviga frågan Aten och Jerusalem ("Jerusalem and Athens: Some Introductory Reflections", tidskriften *Commentary*, 1967, sidorna 45-47). En Strauss-artikel från 1950-talet behandlade Israel ("The State of Israel", tidskriften *National Review*, 23 januari 1957).

Engivande kommentar från 1980-talet är *The Crisis of Liberal Democracy: A Straussian Perspective* (Kenneth L. Deutsch och Walter Sogger, utgivare, SUNY Press, 1986). Här behandlas de problem i det amerikanska samhället som förorsakats av vänsterns långvariga styre. En artikel i *National Review* december 1973 ("The True Conservatism of Leo Strauss") ger en god bild av den sant konservative Strauss.

Den neokonservative forskaren Joseph Cropsey publicerade på 1960-talet en samling essäer om Strauss och politisk filosofi (*Ancients and Moderns: Essays on the Tradition of Political Philosophy in Honor of Leo Strauss*, Basic Books, 1964). För den som vill närmare fördjupa sig i den klassiska politiska filosofin är den samlingen ett måste.

Den kanske värdefullaste studien hittills om Strauss betydelse i Förenta staterna utkom under det sena 1990-talet (Kenneth L. Deutsch och John A. Murley: *Leo Strauss, the Straussians, and the American Regime*, Rowman & Littlefield, 1999). Något tidigare hade publicerats en analys av Leo Strauss och judiskt tänkande (David Novak, utgivare: *Leo Strauss and Judaism: Jerusalem and Athens Critically Revisited*, Rowman & Littlefield, 1996). En viktig minnesartikel publicerades hösten 1982 i tidskriften *Modern Age* ("The Primacy of the Good: Leo Strauss Remembered", sidorna 266-269).

Intresset för Strauss i hans tyska ursprungsland har under de senaste årtionden väckts bland annat genom att den stora tyska Siemens-koncernen genom sin kulturstiftelse Siemensstiftung satsat på en utgivning av Strauss samlade verk med stiftelsechefen Heinrich Meier som utgivare. Meier har i det sammanhanget utgivit en rad kortare introduktioner

till Strauss (*Das theologisch-politische Problem – Zum Thema von Leo Strauss*, förlaget Metzler, Stuttgart; *Die Denkbe-
wegung von Leo Strauss – Die Geschichte
der Philosophie und die Intention des Phi-
losophen*, Metzler).

Bland de samlade skrifterna finns hit-
tills utgivna bland andra *Die Religionskritik
Spinozas und zugehörige Schriften*, *Phi-
losophie und Gesetz – Frühe Schriften*,
och *Hobbes politische Wissenschaft und
zugehörige Schriften – Briefe*.

Slutsatser

Utan tvivel har Leo Strauss haft ett
mycket stort inflytande inom amerikansk
konservatism, och efter sin död har han
vederfarits en oanad renässans. Frågan om
Strauss är neokonservativ kan diskuteras,

och det torde åtminstone vara osäkert om
han är det. En neokonservativ med stort
inflytande i den amerikanska konservativa
debatten, Robert Kagan, publicerade nyligen
en artikel i *Weekly Standard* i frågan
om han var påverkad av den tysk-judiske
filosofens tänkande ("I am Not a Straus-
sian – At Least, I don't Think I Am", 6
februari 2006).

Kagan framhöll bland annat: "Jag kän-
ner att jag behöver göra en klar avräkning
eftersom jag rutinmässigt kallas en straus-
sian av dem som studerar vad som kallas
neokonservatism, och detta är för att säga
det minsta en förolämpning mot sanna
straussianer, vilka sannolikt förstår vad
de pratar om."

Han medger också att han inte riktigt
förstår Strauss: "Under senare år uppnådde

diskussionen en ny nivå. Jag anklagas nu
ofta för att vara inte bara en straussian
utan en dålig straussian, därför att några
lärde har påpekat att mina utrikespolitiska
åsikter egentligen inte stämmer överens
med Strauss tänkande. Så jag har anklagats
för att snedvrida och även förråda
straussianismen. Jag är beredd att tro att
detta är sant. Men, som jag nämnde, jag
förstår inte Strauss, så det är svårt för mig
att värdera."

Hur som helst finns det ett starkt behov
av att Strauss och hans tänkande intro-
duceras i Sverige. Allra bäst vore om
det kunde ske med bortseende från den
smutskastning som extremister ägnat sig åt
sedan omkring 2001. Det behövs en analys
som gör den store filosofen Leo Strauss
rättvisa.

Mångkultur – en helig ko

I det politiskt korrekta Sverige finns det
begrepp som har tabubelagts, och som
därför inte får diskuteras eller ifrågasät-
tas. De har av etablissemangen omgärdats
av ett lycksalighetens och oantastlighetens
skimmer, som gör varje form av kritik till
en djupt kränkande handling och till ett
uttryck för svårartad extremism. Ett av
dessa begrepp är mångkultur, som har
fått status av helig ko och som därför inte
anses rymmas inom yttrandefriheten. Ef-
tersom år 2006 har basunerats ut som det
mångkulturella året, kan det finnas anled-
ning att göra några reflektioner kring detta
med mångkultur.

När människor från helt främmande
miljöer och länder väljer att komma till
vårt land, till en på kristen grund vilande
demokrati, så innebär det i själva verket
ett erkännande av deras egna religioners
och kulturers oförmåga att skapa männis-
kovärdiga levnadsvillkor. Detta faktum
bör rimligtvis öka insikten om värdet av

DEBATT

och vikten av att slå vakt om våra svenska
regelsystem, våra kristna traditioner och
vår kristna värdegrund.

Den nyligen framlidne industriledaren
Curt Nicolin sa i en intervju, att "Om
vi i Sverige följde Tio Guds Bud och
Bergspredikan skulle vi få ett mycket
positivare samhälle." Det får inte vara så
att begreppet mångkultur används som ett
instrument till att inkräkta på och utplåna
den särställning, som den kristna tron har
i vårt land sedan 1000 år tillbaka. Att till
exempel ha traditionella skolavslutningar
i kyrkor med kristna inslag skall givetvis
vara en självklarhet. Denna vackra, stäm-
ningsfulla och av barn och föräldrar högt
uppskattade tradition får inte bli föremål
för inskränkningar och förbud genom ett
missriktat hänsynstagande.

Om vårt välstånd, vårt demokratiska
samhälle och den individuella friheten skall

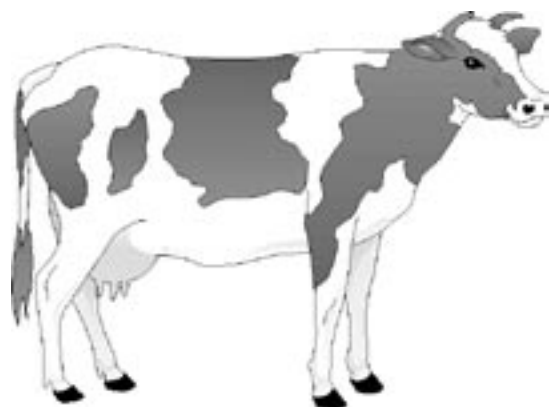
kunna bestå, är det av avgörande vikt att
den kristna värdegrunden bibehålls.

Den tidigare riksarkivarien och his-
torieprofessorn Sven Lundkvist har i ett
uttalande sagt att "Pluralism är bra, men
bara till en viss gräns. Till sist måste vi
befästa gemensamma grundvärderingar,
annars krigar vi ihjäl oss."

En av Tysklands främsta teologer, pro-
fessor Wolfhart Pannenberg, har i en till
danska översatt skrift, *Kirken mellem Sand-
hed og pluralisme*, gett en klarläggande
framställning av förhållandet mellan san-
ning och pluralism. Pannenberg säger, att
pluralismen måste ur intellektuell synpunkt
betecknas som en motsägelse. Den riktar
sig nämligen mot att en enskild ståndpunkt
skulle vara giltig. Men samtidigt betraktar
den sin egen hållning som allmängiltig.
Pluralismen hävdar således att den är sann,
men den underkänner varje ståndpunkt som
gör anspråk på sanning.

Men det är just sanningsmedvetandet,
som är det utmärkande för den kristna
tron och därför måste den komma i en
oundviklig konflikt med pluralismen. Den
kristna tron innebär medvetandet om att
Guds uppenbarelse i Jesus Kristus är slut-
giltig, inte bara för den enskilde troende
utan för hela mänskligheten. Den kristna
tron innefattar ett anspråk på den kristna
allmängiltiga sanningen i förhållande till
alla andra slag av tro. Detta anspråk är en
direkt följd av det sanningsmedvetande,
som är oskiljaktigt från den kristna tron.
Av detta framgår att sanning och pluralism
är oförenliga.

David Stavenheim

Klimathysterin - vetenskap eller humbug?

Klimatfrågan har hamnat i fokus för den allmänna debatten och kampanjerna är hårda – och ensidiga. Contra gör på inget sätt anspråk på att sitta inne med den vetenskapliga sanningen. Detta i motsats till en rad kampanjmakare som är ute efter att "rädda världen", fast de inte vet om det är en kris och om den eventuella krisen går att göra något åt. Innan man satsar miljarder och åter miljarder av mänsklighetens knappa ekonomiska resurser behövs det eftertanke. Inte minst som de lösningar som förespråkas riskerar att föra oss in i ett kontrollsamhälle som vi aldrig skådat förr. Här ger vi ingen komplett bild av klimatforskningen, men vi ger de andra argumenten, de Du aldrig får se i Expressen eller TV. Som vanligt är det upp till läsaren att dra sina egna slutsatser.

Under de senaste månaderna har den massmediala klimathysterin tilltagit. Människans påverkan på klimatet leder till en katastrof, och det enda som hjälper är drakoniska åtgärder med centrala maktbefogenheter för överstatliga organ som ska genomföra planhushållningsliknande åtgärder för att minska klimatpåverkan. De

cg.holm@contra.nu

scenarier som skissas upp är emellertid så katastrofala att alla åtgärder som diskuteras egentligen bara marginellt lindrar problemen, inte påverkar dem fundamentalt.

Tonläget har dragits upp i samband med det stora FN-mötet om klimatet som samlade 6000 deltagare från hela världen. Frånsett några dussin personer bosatta i centrala Kenya lär alla konferensdeltagare ha tagit sig dit på det mest klimatskadliga sätt de själva kan tänka sig, nämligen med flyg!

I Sverige har tonläget skruvats upp än mer än i resten av världen och ensidigheten i informationen har varit monumental.

Stern-rapporten

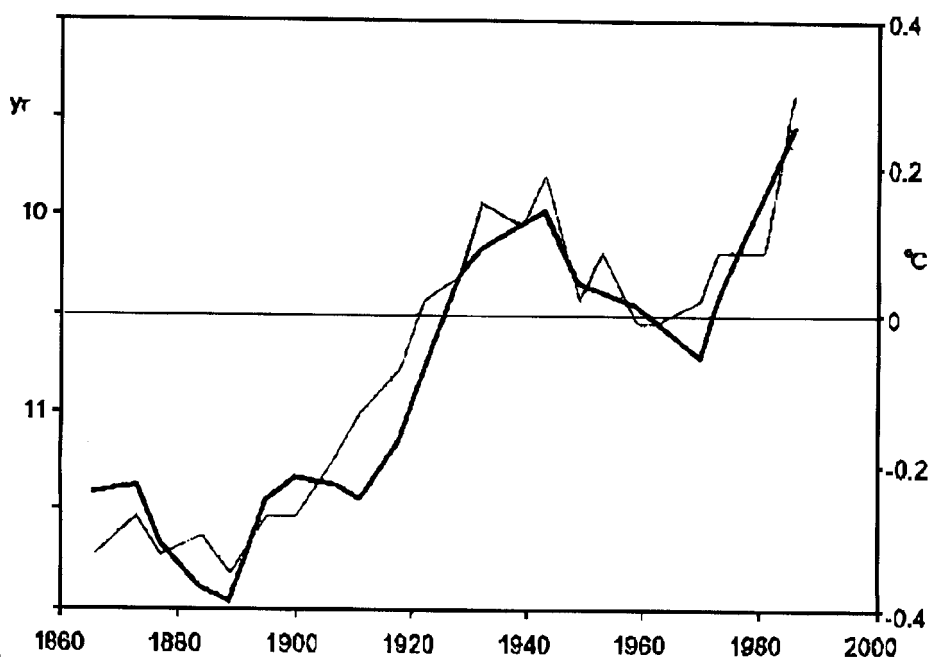
Också i England har tonläget skruvats upp ordentligt efter att sir Nicholas Stern avlämnat en rapport om klimatförändringens ekonomiska följder till premiärminister Tony Blair. Stern hävdar att den vetenskapliga diskussionen är avslutad och att de som har en fråga från honom avvikande uppfattning är betalda lakejer för kol- och

oljeindustrin.

I själva verket kan man undra om det finns några som inte är betalda lakejer som är engagerade i klimatdebatten. Den linje i forskningen som är tongivande kontrollerar med järnhand alla offentliga anslag till klimatforskning och den som inte ansluter sig till katastrofteorierna får helt enkelt inga offentliga anslag. De anslag som kommer från offentliga myndigheter och universitet går nämligen inte till några dissidenter, eftersom den nu förhärskande uppfattningens anhängare sitter i alla kommittéer som

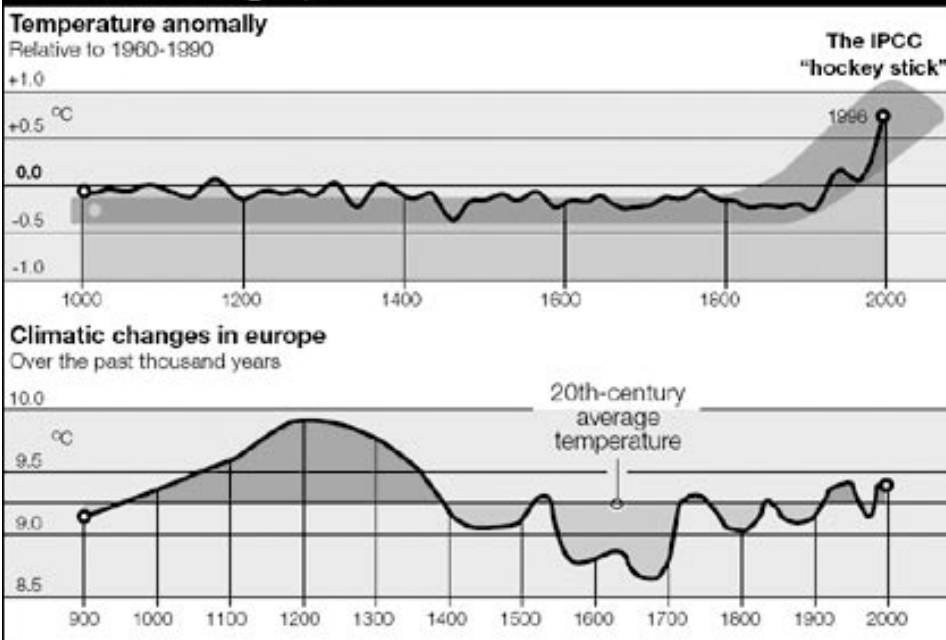
fördelar anslag. Genom att enda sättet att få anslag är att ansluta sig till majoritetslinjen förstärks dess dominans, utan att det i sig finns några nya vetenskapliga belägg för den. Det finns däremot belägg för att bara en viss linje får forskningspengar. Det blir därmed rejäl obalans och inget vetenskapligt sökande efter sanningen. Det finns bara några få undantag där forskningspengar anslås till annat än den linje som drivs av politikerna (och därmed de som betalar de lakejer som driver den nu förhärskande linjen). Bland dessa få oberoende forskare finns danskarna Bjørn Lomborg och Henrik Svensmark, som vi berättat om tidigare i Contra (bland annat i nummer 2 2001 och nummer 2 2002).

Deras grundtes är att solens aktiviteter är viktigare än atmosfärens sammansättning. Mest talande är diagrammet som visar sambandet mellan solens aktivitet och jordens medeltemperatur och antalet solfläckar mellan 1865 och 1985. Svensmark förklarar sambandet med att solfläckarna påverkar bildandet av aerosoler på hög höjd i atmosfären och att dessa påverkar i sin tur temperaturen i atmosfären. Är det så att aerosolerna styr temperaturen blir

De danska klimatforskarna Eigil Friis-Christensen och Knud Larsen har analyserat sambandet mellan jordens medeltemperatur vid jordytan och solfläckarna. Diagrammet som visar utvecklingen mellan 1865 och 1985 är talande.

Battle of the graphs

Det övre diagrammet visar den så kallade "hockeyklubban" som finns med inte mindre än sex gånger i FN:s Klimatpanels rapport från 2001. Diagrammet bortser helt från den medeltida värmeperioden och "Lilla Istiden" syns knappt. Dessutom ger den aktuella formeln den alarmerande uppvinkeln på hockeyklubban alldeles oavsett vilka värden som stoppas in i formeln! Det undre diagrammet visar hur det verkligen sett ut och där kan vi notera att 1900-talets medeltemperatur ligger långt under vad som var vanligt på Medeltiden.

växthusgaserna sekundära.

Sedan Nicholas Stern lade fram sin rapport har han belönats med en engångsbetald pension av den brittiska regeringen, nu när han fyllt sextio. Den skulle som privat pensionsförsäkring ha kostat 1,8 miljoner pund (24 miljoner kronor) och det finns mindre än tio personer i den brittiska statsförvaltningen som fått liknande belopp.

6000 miljökämpar i Nairobi

Det finns all anledning att ifrågasätta just ensidigheten i propagandan och den oresonliga tonen mot dem som vill väcka frågan om den förhärskande uppfattningen verkligen är hela sanningen. Alla 6000 i Nairobi verkar försörja sig – och försörja sig bra – på att vara domedagsprofeter.

Forskningen om klimatets växlingar går i branta svängar. För så sent som 30 år sedan var den förhärskande meningen bland världens klimatforskare att vi stod inför en ny istid. Medeltemperaturen i världen sjönk. Dock hade man svårt att avgöra om istiden skulle drabba oss inom tio eller tusen år. Med tanke på att istiderna under de senaste 800 000 åren varar i cirka hundratusen år och att mellanistiderna bara

varat mellan 10 000 och 20 000 år, samt att den senaste istiden upphörde för tiotusen år sedan, får man nog säga att det var en någorlunda begåvad gissning av vad som skulle hända framöver. Ingen hyste heller någon större optimism om människans möjligheter att motverka den kommande istiden, eftersom istidscykeln förklaras av jordens långsiktiga rörelser kring solen. Lösningen för drabbade människor skulle rimligen bli flykt mot den varmare södern, när våra nordliga breddgrader gömdes under ett kilometertjockt islager.

Idag är det dock få som talar om den analkande istiden, tvärtom förväntar sig det vetenskapliga och politiska etablissemang- et att den kvarvarande isen på Grönland och Antarktis ska smälta (åtminstone delvis). Om all isen skulle smälta skulle havsytan stiga ett femtiotal meter med därav följande katastrofer för flertalet tätbefolkade områden (Malmö skulle försvinna under vattnet medan Göteborg och Stockholm skulle förvandlas till spridda skärgårdar).

All denna katastrofteori bygger på klimatanalyser som bygger på studier av atmosfärens sammansättning och växthusgasernas effekter på klimatet. Om vi som vanliga medborgare frågar meteorologerna

hur vädret ska bli i slutet av veckan vet vi av erfarenhet att de har fel ungefär varannan gång. Klimatforskarna hävdar dock, med hänvisning till de stora talens lag och statistiska beräkningar, att vi hundraprocentigt ska lita på dem när de förutspår vädret på tusen års sikt.

Osäkerheten i beräkningarna är dock stor – även för de troende. FN:s klimatpanel kommer att lägga fram en ny rapport om människans påverkan på klimatet i februari 2007. Resultatet av den nya rapporten har redan läckt och publicerats i brittiska Sunday Telegraph. Det innebär en minskning på 25 procent i förhållande till tidigare beräkningar av hur stor inverkan människan haft på klimatet. Människan har nämligen enligt klimatpanelen inte bara påverkat temperaturen positivt genom utsläpp av växthusgaser utan också negativt genom utsläpp av aerosoler. Det som varit Bjørn Lomborgs och Henrik Svensmarks invändningar mot tidigare kalkyler! Nu börjar klimatpanelen vackla på den punkten.

Men klimatpanelen tror fortfarande på en temperaturökning på 1,5 grader under innevarande sekel och en höjning av havsytan med 40 centimeter (vilket för norra Sverige innebär en sänkning på en halv-meter, eftersom landhöjningen är en meter per sekel, för Stockholm blir det ungefär oförändrat eftersom landhöjningen ligger på cirka 40 cm, medan Skåne redan sedan tidigare sjunker något och alltså skulle drabbas av cirka 60 cm höjd vattennivå). Skillnaderna är i ett historiskt perspektiv trots allt små. Långt efter istiden var det fast landförbindelse mellan Sverige och Danmark och Ancylus-sjöns (Östersjöns föregångare) utlopp till havet gick tvärs över Svealand. Bebodda områden har även under historisk tid försvunnit till havet. Sahara var så sent som för 6000 år sedan en bördig och frodig savann med ett rikt djurliv. Stora förändringar sker både med och utan människans medverkan.

Vi ska också ta oss an de politiska förslagen till lösningar, som till sin grund är civilisationsfientliga och framförallt kommer att underminera ekonomierna i de nu industriellt utvecklade delarna av världen, samtidigt som de fattiga ländernas utveckling försvåras.

Innan vi sväljer dessa åtgärdsförslag med hull och hår – som till exempel gjordes i det så kallade Kyotoprotokollet från 1997 – kan det finnas anledning att stanna upp för en stunds eftertanke. Här ska vi ställa

några frågor och göra några ifrågasättanden, som inte görs i den hysteriska stämning som råder.

Visst ökar medeltemperaturen!

Låt oss först hålla med alarmisterna om en sak. Jordens medeltemperatur har höjts med cirka 0,6 grader under de senaste hundra åren. Men sedan är det dags att sätta stopp. Orsaken till denna ökning är långtifrån klarlagd. Den enda förklaringen som diskuteras är utsläpp av koldioxid (och eventuellt andra växthusgaser) i atmosfären. Men vi kan inte bortse från den viktigaste förklaringen av alla till vårt klimat: Solen. Jordens bana runt solen varierar i olika cykler, som historiskt har påverkat klimatet. Även förekomsten av solfläckar har erfarenhetsmässigt påverkat klimatet i hög grad. Det senare upptäcktes av astronomen William Herschel (han som upptäckte planeten Uranus 1781). Herschel hade, som den tidens encyklopediska vetenskapsmän, ett brett intresseområde och när han läste Adam Smiths bok *Nationernas Välstånd* upptäckte han att spannmålspriserna samvarierade med solfläckscykeln. Solfläckarna når ett maximum vart elfte år, och de år då solfläckarna nådde maximum var spannmålspriserna särskilt låga. Med många solfläckar sken solen varmare och skörden blev bättre – åtminstone i Herschels hemländer Tyskland och England.

Orkanåret 2005 – men det är tyst om ”stiltjeåret” 2006

När det gäller dagens snabba medier så är det nog ingen som tänker i så långa termer som Herschels elva år. Låt oss börja med att se tillbaka på förra året. Klimatkatastrofen var i rubrikerna lika nära förestående då som nu. Men bevisen var helt andra. Då var det orkanerna i Mexikanska Golfen som var värre än någonsin. Och visst var 2005 års orkansäsong i Mexikanska Golfen den värsta som registrerats sedan man började namnge orkanerna på 1949. Vi minns fortfarande orkanerna Katrina och Rita. Men varför minns vi dem? Inte för att de var värre än andra orkaner genom åren, utan för att de drabbade välkända turistorter, New Orleans i första fallet och Cancún i Mexiko i det andra fallet. 2005 var ett sällsynt svårt orkanår. National Hurricane Center registrerade 31 namngivna orkaner och stormar. Det högsta talet någonsin. Men vad hände 2006? Slutsiffran blev bara nio! Den sista orkanen (stormarna namnges i

bokstavsordning) blev Isaac. Bokstaven K behövde aldrig utnyttjas 2006, under 2005 slog Katrina till redan i slutet av augusti och orkansäsongen fortsatte december månad ut. 2004 var antalet namngivna stormar 16, 2003 21, 2002 14, 2001 17, 2000 19, 1999 16, 1998 14 och 1997 10. 2006 var det lindrigaste året sedan 1994, då antalet namngivna orkaner var sju. De tropiska ovädren uppstår bara när temperaturen är hög (mer än 26 grader i vattnet). Årets stormsäsong skulle med 2005 års modell för rubriksättning ha genererat rubriker om att klimathotet var över. Det skulle vara en lika felaktig rubrik som de motsatta rubriker vi fick oss till livs förra året.

I år får vi istället veta att det varma vintervädret i Sverige är ett tecken på ändrade tider och en annalkande katastrof. Men förra vintern var en av de kallare under det senaste halvsekle och det är lite svårt att förstå att den stora omsvängningen skulle ha skett mellan 2005 och 2006, särskilt som orkansiffrorna talar i motsatt riktning...

Vinterkyllan håller sig dessutom i verkligheten ganska konstant. Sett över hela norra halvklotet. Det värsta köldhålet kan dock svänga lite fram och tillbaka kring Nordpolen. Ibland trillar kylan ner mot Europa, ibland mot Amerika. Förra året var det Europa. I år är det Amerikas tur. Frost i Texas och 110-årigt köldrekord på -31 grader i Calgary i Kanada (som slog det gamla rekordet med 4 grader och det märk väl redan den 29 november, då det brukar vara nollgradigt i Calgary).

Medeltida värmeperioden och ”Lilla istiden”

Daily Telegraph, en av Storbritanniens främsta kvalitetstidningar, publicerade i november två artiklar av Margaret Thatchers vetenskaplige rådgivare sir Christopher Monckton. Han var ytterst kritisk mot framförallt Stern-rapporten. Monckton understryker för övrigt att han aldrig fått en penny från industrin och alltså inte är ”betald lakej”. Han har dock förut fått betalt av staten, när han var rådgivare åt Thatcher.

Monckton är inte nådig mot den vetenskapliga kvalitén på arbetet inom FN:s klimatpanel. Klimatpanelen hävdar att de senaste fyra istiderna har upphört efter en föregående kraftig ökning av koldioxidhalten i atmosfären. Monckton hävdar att det är tvärtom. När temperaturen har ökat

så att istiden har upphört, men först där-efter har koldioxidhalten ökat. Han pekar också på att de diagram över de senaste tusen årens temperaturutveckling i FN:s tappning är en ren förfälskning. Hela den medeltida värmeperioden har trollops bort. Vin odlades i norra England och spannmål på Grönland under Medeltiden. När bistrare tider kom blev det omöjligt. Vikingarnas bosättningar på Grönland gick under sedan åkrarna lags under permafrost (evig tjäle). Idag experimenterar man återigen med odlingar på sydligaste Grönland, men det är långtifrån att de är tillbaka vid hur det såg ut för 800 år sedan.

Efter den medeltida värmeperioden kom det som brukar kallas ”Lilla istiden”. Den varade från cirka 1400 till 1900, men var som värst under senare delen av 1600-talet. Karl X Gustav kunde tåga över Bälten, belägra Köpenhamn och erövra Skåne och Blekinge. Det finns en svensk doktorand, Daniel Hansson, som arbetar med en avhandling om klimatet i Östersjöområdet och även han förvånas över att det i diskussionen om klimatförändringarna förekommer helt felaktiga uppgifter om klimatförändringar i svunna tider. Daniel Hanssons blogg ger en hel del information och finns på <http://klimat.wordpress.com>

”Hockeyklubban”

FN:s klimatpanel har ställt sig bakom teorin om ”hockeyklubban”. Den säger att efter en period av stabil temperatur kommer en plötslig uppgång, som det inte går att få slut på utan mycket drastiska åtgärder. Uppgången ska ha förorsakats av mänsklighetens utsläpp av växthusgaser. Hockeyklubban förekommer i inte mindre än sex varianter i Klimatpanelens rapport från 2001. Det tog fyra år innan en vetenskaplig tidskrift avslöjade att hela hockeyklubbsdiagrammet var en bluff. Tidskriften stoppade in slumpmässiga data i den formel som skapade diagrammet och oavsett om växthusgaserna ökade eller minskade blev det samma hockeyklubba!

Monckton går i sina artiklar igenom denna och andra frågor och ger ett stort kompletterande material på nätet: <http://www.telegraph.co.uk/news/graphics/2006/11/05/warm-refs.pdf> (den första artikeln finns på <http://www.telegraph.co.uk/news/main.jhtml?xml=/news/2006/11/05/nosplit/nwarm05.xml>, där konstaterar Monckton att solen är varmare än den varit under de senaste 11400 åren).

SVERIGE-NYTT

Contras notisavdelning har i detta nummer sammanställts av Tommy Hansson och C.G. Holm. De källor som refereras är inte direkt citerade, utan texten är Contras sammanfattning av originalkällan om inte annat markeras med citationstecken.

SÄPOs "brudar"

Den svenska säkerhetspolisen, SÄPO, har traditionellt ett dåligt rykte. Att klämma åt spionen Stig Wennerström tog omkring 20 år efter det att SÄPO började avlyssna honom i början på 1940-talet, och Stig Bergling avslöjades av israeliska Mossad. Mångårige chefen för det svenska kontraspionaget, Tore Forsberg (1965-1997), anser (föga märkligt i och för sig) att de svenska spionjägarna är betydligt bättre än vad ryktet vill göra gällande.

"Vi i SÄPO utvisade ett 60-tal spioner från Sovjet och Östeuropa under det Kalla kriget", hävdade Forsberg när han föreläste vid ett seminarium i arrangemang av Svenskt militärhistoriskt bibliotek (SMB) i början av november. "Vi fick kritik för att vi inte dömde och fängslade spioner, men vi resonerade som så att det var viktigare att få ut dem ur landet än att bura in dem." Forsberg hänvisade i sammanhanget till frekvente SÄPO-kritikern Jan Guillou, vilken Forsberg menade var "en nyttig idiot" i enlighet med Lenins terminologi.

I detta tar dock den hedervärde Forsberg

miste. En så kallad nyttig idiot är en individ som, utan att vara kommunist, gynnar den kommunistiska saken. Guillou har i alla år, fullt öppet, varit en fullfjädrad kommunist och marxist. Guillou må vara en fullfjädrad idiot, men knappast en "nyttig" sådan enligt Lenins definition.

Forsberg kunde även på sitt stockholmsidiom berätta, att SÄPO enrullade ett antal "brudar" i syfte att snärja agenter från Sovjet och det forna östblocket. En av dessa "brudar" blev med tiden en av den östtyska säkerhetstjänsten Stasis chefs, den nyligen avlidne Markus Wolf, älskarinnor, vilket ledde fram till att en SÄPO-anställd fotograf lyckades fånga Wolf på bild under ett besök i Stockholm i slutet av 1970-talet. Wolfs utseende var ditintills okänt för omvärlden.

Tore Forsberg avslutade med att säga, att även om hotet från Ryssland inte är lika stort som under det Kalla kriget så kvarstår de internationella hoten mot Sverige i form av organiserad brottslighet från öst, hot från "religiösa" (alltså i realiteten muslimskt styrda) diktaturer och så vidare.

Fördomsfull Artur

Författaren Artur Lundkvist var på sin tid en av Sveriges mest inflytelserika kulturpersonligheter och bland annat en av de aderton i Svenska akademien. Inom opinionsbildningen företrädde han på 1950-talet den så kallade tredje ståndpunkten,

det vill säga en neutral hållning mellan kommunism och kapitalism. I praktiken kom emellertid tredje ståndpunktens företrädare att innebära ett viktigt eldunderstöd åt Sovjetunionen och kommunismen. Moskva i sin tur tackade Lundkvist för hans stöd genom att tilldela den svenske författaren Leninpriset.

Lundkvists ställningstaganden utmärktes ej sällan av en påtaglig fördomsfullhet. Det blir särskilt tydligt i fallet Indien, som han besökte 1949-50. Resultatet av den långa resan blev boken *Indiabrand*, publicerad 1956. "På 288 sidor utgjuter han sig om Indien", heter det i en artikel i *Nyhetsbrev Indien* (3/2006), "om fattigdom, hundar, flugor, tiggare, skraltiga tåg etc. Detta må vara hänt, dessutom var ju Indien betydligt fattigare då än nu. Men han är oresonligt, nästan rabiat, negativ till den indiska kulturen, religionen och till allt som är indiskt."

Att Lundkvist hade kommunistiska, och därmed ateistiska, sympatier är naturligtvis en stor del av förklaringen till avogheten gentemot Indien där hinduismen spelade, och alljämt spelar, en viktig roll i samhällslivet. Enligt Lundkvist gjorde hinduismen indierna passiva, drömmande och mindre intresserade av världsliga angelägenheter. I själva verket, menade Lundkvist, ville de vara fattiga förbli fattiga. Lundkvist inskräper (sidan 117): "Upphetsning, vidskepelse, utpressning i den religiösa förvändhetens stank! Hinduism!."

Lundkvist kritiserar också i sin bok den indiska storfamiljen, vilken han menar leder till "ett orubbligt konservativt system, som starkt bidrar till att bromsa den indiska utvecklingen" (sidan 210). Storfamiljen förklaras leda till neuroser och till att indierna på samma gång är kuvade och tyranner som flyr in i ett asketiskt leverne och meningslösa ritualer. Och kvinnorna, de begår i realiteten självmord genom änkebränning. Lundkvist tenderar vidare att se sexualitet nära nog överallt. Indierna förklaras leva ut sitt sexuella behov på ett uppseendeväckande sätt men är samtidigt, försäkrar Lundkvist, både pryda och undertryckande på det sexuella området. Felet förklaras vara den hinduiska religionens. De indiska männen lider enligt författaren av fruktan för kastration och impotens, liksom de är vettskrämda för "den i Indien vitt spridda myten om den tandade vaginan" (sidan 100). Den sistnämnda "myten" torde ha existerat endast i Artur Lundkvists fantasi.

Man kan tycka att det inte finns någon större anledning att ta upp en 50 år gammal bok. Det allvarliga är emellertid, menar *Nyhetsbrev Indien*, att Lundkvists Indien-bok kom att "lägga grunden för den svensken bilden av Indien som fattigt, hopplöst, fyllt av heliga kor, hela män, mystik och exotism av alla de slag." Efter Lundkvist har följt en lång rad Indien-böcker av ungefär samma slag av skribenter av typ Gunnar Fredriksson och Jan Myrdal. Felet i de senares ögon har väl varit att Indien inte varit socialistiskt nog, detta till skillnad från Maos kinesiska lyckorike.

"Om *Indiabrand* hade getts ut idag", avrundar *Nyhetsbrev Indien*, hade Artur Lundkvist med all sannolikhet blivit åtalad för hets mot folkgrupp."

Borgerlig regering?

Den nya alliansregeringen har varslat om en politik som gör det tillåtet att undra hur pass borgerlig den egentligen är.

Finansminister Anders E. Borg har exempelvis förutskickat att han ämnar verka för en höjd alkoholskatt. Detta med motiveringen att "folk skall arbeta, inte supå". Det är en föga genomtänkt hållning. Dyrare sprit på Systemet kommer nämligen ofelbart att leda till ökad hembränning och ökad införsel av utländska alkoholhaltiga drycker, något som definitivt inte kommer att leda till minskat supande; bruket av drycker som T-sprit kommer sannolikt att öka. Detta kommer dessutom att leda till minskade intäkter för det svenska spritmonopolet.

Statsminister Fredrik Reinfeldt har för sin del klargjort att han betraktar vad som brukar benämnas "den globala uppvärmningen" som ett hot mot mänsklighetens framtid, varför han menar att Sverige borde gå i bräsch för en internationell klimatpolitik som skall minska utsläppen av koldioxid och andra växthusgaser. Reinfeldt sällar sig därmed till de politiker som tar för givet att den begränsade klimatuppvärmning som skett i modern tid beror på mänsklig verksamhet och att lösningen består i att införa en regleringsapparat som kommer att kosta mångmiljardbelopp.

Och så försvarsminister Mikael Odén, som i en debattartikel gått ut med budskapet att "militärromantik leder vilse" och att "färdriktningen för försvarsmakten ligger fast". Det vill säga nedrustningen fortsätter.

Som om inte detta vore nog har regeringen beslutat att snabbt återinföra träng-

selskatten i Stockholm. Det innebär att den av regeringen utsedde förhandlingsmannen, moderaten Carl Cederschiöld, inte får några reella möjligheter att verka på ett förutsättningslöst sätt. Det märkliga i sammanhanget är att allianspartierna inför valet uppvisade en klar majoritet mot trängselskatten, samt att en majoritet av de som fick delta i folkomröstningar om saken röstade nej.

Vi hade nog förväntat oss av en borgerlig regering att den skulle verka för personlig frihet under ansvar, minskade regleringar och ett starkare svenskt försvar. Nu har man slagit in på en helt annan väg i vitala frågor.

Riksrevisionens rapport stoppades

Under fem år har regeringen gett stöd till organisationer som sagts främja "integration". Beloppen har uppgått till cirka 40 miljoner kronor per år och hamnat hos det ökända Centrum mot Raism (de som drev kampanj mot nougatglassen Nogger för att den var "rasistisk" när den också kom i en svart version med lakritsöverdrag), antidiskrimineringsbyråer med mera. Under våren 2005 började Riksrevisionen med en granskning av stödet till föreningarna. Arbetet leddes av riksrevisor Eva Lindström, men det stoppades och den färdiga rapporten som kritiserade Integrationsverket, som inte följt upp om stödet använts på rätt sätt.

Pengar spreds brett till amatörer som skulle agera juridiskt i diskrimineringsfrågor. Det gick inte så bra. "Antidiskrimineringsbyråer" som bildats runt om i landet fick knappt in några ärenden, och de ärenden som kom handlade om sociala problem, grannkonflikter och sedan fick landets rättshaverister en ny samtalspartner. Får man inga ärenden satsade man på reklam. Den lilla antidiskrimineringsbyrån i Kalmar satsade 220.000 kronor på reklam. Dern hade hand om fem ärenden, men alla kom till genom personliga kontakter med de engagerade i byrån. Enligt Riksrevisionens hemliga rapport är den främsta kritiken dock att Integrationsverket inte följt upp vad pengarna använts till.

Den nya regeringen verkar nu stoppa hela den här anslagsposten, vilket verkar vara välbetänkt.

Det var nättidsningen realtid.se som gavde fram Riksrevisionsverkets hemliga rapport.

När djurskyddet slår till

Hildegard och Torsten heter två strävsamma bönder på södra Öland. De hade en mindre djurbesättning. I våras upptäckte det äldre paret en man som strök omkring med kikare på deras marker. Var det en rånare eller en inbrottstjuv? Ingendera visade det sig, det var en djurskyddsinspektör. Men bra nära inbrottstjuv var det, eftersom han mot makarnas vilja trängde sig in i deras hus, rotade igenom deras lådor och använde deras telefon. Hildegard som läst om hur gamla människor rånats och även mördats av kringstrykande skojare var livrädd under besöket. En tid efter våldgästningen kom ytterligare fem-sex personer för att inspektera. Klagomålen förefaller ha gällt att korna vistades ute (de valde själva) och att de var för magra och vanvårdade. Korna transporterades bort till slakt efter beslut av Djurskyddsmyndigheten.

När avräkningsnotan från slakteriet kom hade det gjort avdrag på priset för att djuren var för feta!

Informationen har vi hämtat från Kalmar Läns Tidning.

Skattemyndigheten jagar svenskar i exil

Skattemyndigheten i Helsingborg jagar svenskar som är anställda på färjorna över Öresund. Det kan sluta med att svenskarna tvingas flytta till Danmark.

År 2000 ändrade Danmark skattereglerna för färjerederierna så att de inte behövde dra skatt för sina anställda och inte heller betala arbetsgivaravgifter. Det var en form av rederistöd. Lönerna till de anställda blev nettolöner. De svenska skattereglerna justerades så att de som den 1 januari 2001 arbetade på danska färjor inte heller skulle behöva betala skatt i Sverige. De fick ju "nettolön" av sin danske arbetsgivare.

Under de gångna åren har det naturligtvis varit en hel del personalomsättning på färjorna. 150 svenskar har nyanställts och de har utgått från att danska nettolöner också är svenska nettolöner. Men de svenska bestämmelserna gäller bara dem som var anställda 1 januari 2001 eller tidigare. Nu jagar svenska skattemyndigheter sjöfolket. En man som anställdes 2001 krävs till exempel på 300.000 kronor i skatt på fem års, som han trodde, nettolöner. De drabbade sjömännen hade naturligtvis aldrig tagit ett jobb de inte kan försörja sig på. Nu återstår konkurs i Sverige och flytt till Danmark.

UTLANDS-NYTT

Antisemitism i Norden

”Judehatet i Danmark växer”. Så löd förstasidesrubriken i den stora danska tidningen *Berlingske Tidende* 25 september 2006. Det skall med en gång sägas att detta judehat inte är en etniskt dansk företeelse. Antisemitismen i fråga är nämligen till största delen importerad genom muslimsk invandring.

I den danska tidningens artiklar om judehatet i Danmark vittnar bland andra den unge danske juden Benjamin Villegas om trakasserier och dödshot och detta av en enda anledning: Benjamin är jude. I tidningsartikeln heter det: ”Varenda dag fruktade han för sitt liv när han gick nerför Nørrebrogade med sin kalott.” 23-årige Benjamin tog konsekvenserna av hoten: han emigrerade till Israel och Jerusalem. I artikeln förklarar Benjamin Villegas att han mycket hellre lever i Israel, med de risker detta innebär, än utsätts för muslimska invandrades hot i Köpenhamn.

”Det är svårt att föreställa sig, men hela familjer spottade efter mig”, förklarar Benjamin i *Berlingske Tidendes* artikel. På ett kafé blev han kallad ”judesvin” av en grupp arbetare. När han lämnade kaféet sprang arbetarna efter Benjamin och fortsatte skrika grova smådeord anspelade på hans judiska härkomst. Händelsen polisanmäldes men ledde inte till något konkret resultat. Enligt den danska tidningens material är tendensen att judehatet i Danmark växer. Men

antisemitismen är ingalunda ett exklusivt dansk problem när det gäller situationen i Norden. Också i Sverige har unga judar trakasserats av såväl invandrade muslimer som infödda svenskar.

USAs militärhjälp

Den amerikanska kongressens budget för internationell militärhjälp avseende år 2007 omfattar totalt 23,1 miljarder U.S. dollar, motsvarande ungefär 169 miljarder kronor. Av dessa anslag är Israel den största mottagaren med cirka 2,46 miljarder dollar, under det att Egypten får 1,7 miljarder. Av bidraget till Israel går 120 miljoner dollar till civilt bistånd, till stor del förbehållet åtgärder rörande invandring och integration.

Det uppges i sammanhanget att den militära delen av det amerikanska biståndet till Israel motsvarar omkring tre procent av Israels statsbudget; detta flyter delvis tillbaka till USA i form av likvid för inköp av materiel. Tanken bakom det amerikanska militärbiståndet till Israel och Egypten är att upprätthålla en militär balans i Mellanöstern-regionen.

(Från den ljusa sidan nr 10 2006)

Tillåtna riktade mord?

Ett resultat av 1970-talets granskning av USAs dittills förda utrikespolitik, inklusive underrättelseväsendets göranden och lå-

tanden, blev att USA förbjöds att fortsättningsvis utföra riktade mord på fientliga utländska ledare. Nu höjs emellertid röster för att USAs statsledning återigen skulle tillerkännas rätten att ta sådana ledare av daga.

Bland dem som förespråkar en återgång till möjligheterna att tillgripa eliminering av fientliga utländska ledare märks Michael Rubin i artikeln ”An Arrow in Our Quiver” (En pil i vårt koger) i *National Review* 28 augusti 2006. ”Om självmordsbombare tillåts mörda oskyldiga”, argumenterar Rubin, ”borde vi tillåtas mörda de ledare som använder sig av självmordsbombare”.

Det var president Gerald Ford som, genom Executive Order 11905, fastslog att ”ingen som är anställd av Förenta staternas regering skall delta i, eller planlägga för att delta i, politiska mord”. Dessförinnan var frågan i rättsligt hänseende oklar. Lincolnregeringen hade visserligen redan 1863 instruerat nordsidans representanter i det amerikanska inbördeskriget att inte engagera sig i mord, men påföljande internationella överenskommelser – såsom Haagkonventionen 1907 och Genèvekonventionen 1949 – gav inga klara riktlinjer.

En sak är klar, och det är såväl Sovjetunionen som USA ägnade sig åt politiskt motiverade mord under Kalla krigets första del, låt vara att de mest kända morderna var de som misslyckades – USAs mordanslag mot Kubas diktator Fidél Castro och KGBs (via Bulgarien) försök att mörda påven Johannes Paulus II. (Dock lyckades bulgarerna verkligen mörda den olikänkande skribenten Georgij Markov i dennes exil i London 1978).

Rubin avslutar sin artikel på följande sätt: ”Om Vita huset ämnar försvara nationen mot terrorism, och önskar undvika krigets kostnader, förstörelse och trauma, är det dags att riva upp förbudet mot att mörda våra fiender.”

Tillåtna preventiva åtgärder?

När detta skrivs lägger vad som brukar kallas ”världssamfundet” sin kollektiva panna i djupa veck. Bekymren gäller i första hand två internationella oroshärdar: mullornas Iran och kommunisternas Nordkorea.

Iran under ledning av president Mahmoud Ahmadinejad trotsar öppet nämnda världssamfund genom att fortsätta anrikningen av uran. Som svar på den internationella komunitetens protester och hot om sanktioner tillämpar Teheran en ytterligt förslagen strategi som växlar

mellan lögn, halsvsanningar och taktiska medgivanden, allt i syfte att hålla alla möjligheter öppna.

Nordkoreas strategi liknar på många sätt Irans. Under en lång följd av år har den stalinistiska regimen i Pyongyang ömsom blidkat, ömsom hotat det internationella samfundet. Den övergripande principen har varit att "om vi får hjälp från er så bombar vi inte er". På så sätt lyckades dåvarande diktatorn Kim Il-sung, död 1994 men alltså Nordkoreas president, tilltvinga sig eftergifter från såväl USAs president Bill Clinton som den private fredsmäklaren Jimmy Carter. Nu fortsätter "Baby Kim", mest bekant för sin faiblesse för god cognac, lyxiga bilar och villiga damer, faderns utpressningspolitik genom kärnvapenprov och en hotfull attityd gentemot grannarna Sydkorea och Japan.

USA och det övriga världssamfundet har, så här långt, behandlat såväl Iran som Nordkorea med beundransvärd återhållsamhet. Om utpressningspolitiken fortsätter bör emellertid mer aktiva åtgärder inte uteslutas.

Svampmoln i stället för solsken

När vänsterpolitikern Kim Dae-jung valdes till president i Sydkorea 1997 introducerade han något som kallades "solskenspolitik": Sydkorea skulle i fortsättningen inte ha en aggressiv och/eller misstänksam attityd gentemot Nordkorea utan tvärtom uppmuntra den nordliga grannen till samverkan av olika slag, exempelvis genom att medlemmar ur splittrade familjer på båda sidor om den 38:e breddgraden fick träffas under ordnade former. Höjdpunkten på denna "solskenspolitik" blev toppmötet mellan Kim Dae-jung och Nordkoreas diktator Kim Jong-il i Pyongyang 2000, vilket renderade den sydkoreanske Kim Nobels fredspris.

Sydkoreas nuvarande president, Roh Moo-hyun, fortsatte på den inslagna vägen och har avstått från att rikta alltför nedgörande kritik mot kommunistdiktaturen i norr. Rohs regering har också motarbetat Nordkorea-kritiker i Sydkorea på ett ibland ganska uppseendeväckande sätt. Ändå tills Kim Jong-il tog initiativet till och genomförde kärnvapenprov. Starka röster i syd höjdes i det läget mot solskenspolitiken, vilken uppenbarligen hade nått vägs ände. Också president Roh började nu, i likhet med den japanska statsledningen, skarpt kritisera Nordkoreas nukleära aggression.

Omvärlden har spekulerat i bevekelsegrunderna för Nordkoreas alltmer aggressiva hållning; kärnvapenprovet i oktober föregicks ju också av provocerande nordkoreanska robottester. En intressant infallsvinkel framkom i en diskussion på den amerikanska TV-kanalen "Voices of Peace Television", ledd av United Press Internationals (UPI) chefredaktör Michael Marshall och med deltagande av de båda Korea-experterna Wonhyuk Lim och Stephen Costello (samtalet trycktes sedan i form av en artikel i tidskriften *World & I* (hösten 2006).

Wonhyuk Lim, som bland annat är konsult till Världsbanken, menade att Nordkorea med en aggressiv utrikespolitik vill söka tvinga USA till direkta förhandlingar: "När helst diplomatin har låst sig", menade Lim, "har Nordkorea trappat upp spänningen för att bryta dödläget. Och det verkar fungera." Lims analys är onekligen träffande. Det måste också framhållas att så länge omvärlden, icke minst inom ramen för aktuella sexpartssamtalen om situationen på Koreahalvön, inte intar en fast och enad attityd visavi Kim-regimen så kommer den senare att fortsätta bedriva utpressningspolitik för att komma i gynnsammast tänkbara läge.

Vad som ändrats sedan den senaste omgången av sexpartssamtal (mellan de båda Korea, Kina, Japan, USA och Ryssland) är att Kina efter Pyongyangs kärnvapensprängning nu tycks ha börjat ställa sig alltmera kritiskt till Nordkorea.

De kristna i Irak

En fråga som helt kommit bort i de etablerade mediernas granskning av händelseutvecklingen i Irak är landets kristnas situation. Den veterligt enda tidningen som tagit upp frågan är den kristna tredagarstidningen *Världen Idag*, som den 13 oktober 2006 konstaterar att allt fler kristna flyr från den förföljelse som äger rum från muslimsk sida. Före den USA-ledda alliansens invasion 2003 uppges det ha funnits omkring 1,2 miljoner kristna trosbekännare i Irak, en siffra som nu uppges vara nere på cirka 600 000. En halvering har alltså skett. De flesta kristna flyr till Jordanien, Turkiet och Syrien.

Tyvärr förefaller heller inte USA och dess allierade göra någonting alls för att skydda de utsatta kristna grupperingarna. Till bilden hör också att det för närvarande pågår en kristen väckelse i Irak.

Koranskola i Danmark vill döda alla judar

I Danmark har en koranskola i en förort till Odense uppmärksammats för sin undervisning av småbarn. I en text som bland annat upprört integrationsminister Rikke Hvilshøj (Venstre) heter det att George W. Bush bör mördas och att Mellanöstern inte kan få fred förrän alla judar är dödade.

(*Jyllands-Posten*)

Privata oljebolag effektivare

I Iran tog regeringen över kontrollen av oljeindustrin 1979. De utländska oljebolagen tvingades lämna landet. Iran är det land i världen som näst Saudiarabien och Ryssland har de största oljereserverna i världen. Vilket inte hindrar att produktionen i landet har minskat sedan 1979.

Också i Ryssland visar den statliga oljeindustrin sin ineffektivitet. I samband med kampanjen mot Michail Chodorkovskij lade det statliga bolaget Rosneft beslag på oljebolaget Yukos produktionsbolag Yuganskneftegaz. Produktionen har nu börjat halka efter. Andrej Illarionov, tidigare rådgivare åt den ryska regeringen, konstaterar att produktionen per invånare under de senaste tjugo åren har ökat i länder med privatägd oljeindustri, medan den minskat i länder med statsägd oljeindustri.

Daniel Ortega vald till president

Daniel Ortega, den gamle sandinistledaren som körde det av Anastasio Somoza bottenkörda Nicaragua ännu längre ner i träsket på 1980-talet, har valts till president fjärde gången han ställde upp i val. Tidigare har borgerliga kandidater vunnit presidentvalet, men den här gången splittrades borgerligheten mellan två kandidater och Ortega kunde vinna med bara 38 procent av rösterna. De borgerliga kandidaterna Eduardo Montealegre och José Rizo fick tillsammans 55 procent av rösterna. Men det räckte inte.

Kommer nu Nicaragua falla tillbaka i det marxistiska träsket? Mycket talar för att så inte blir fallet. De hårdföra sandinisterna röstade inte på Ortega, det fanns ytterligare två sandinistkandidater. Ortega har lierat sig med den förre borgerlige presidenten Arnoldo Alemán (som var åtalad för korruption och nu förväntas bli friad) och han har engagerat sig i den katolska kyrkan. Det är inte alls den Ortega som körde Nicaragua i botten på 1980-talet.

Milton Friedman död: Ett samtal med Nobelpristagaren om "Frihet att välja"

Nobelpristagaren Milton Friedman avled den 16 november i år. Contra har genom åren många gånger uppmärksammat hans gärning. I detta nummer återger vi en diskussion mellan Hillsdale Colleges VD Larry Arnn och Milton Friedman. Diskussionen hölls den 22 maj 2006 under ett tvådagarsseminarium med anledning av tjugofemårsdagen av utgivningen av Milton och Rose Friedmans bok *Frihet att välja*.

I boken Frihet att välja, kapitlet Regleringarnas tyranni argumenterar du för att protektionism och regeringsingripanden generellt skapar konflikt och att fria marknader skapar samarbete. Hur förenar du det påståendet med vår uppfattning att fria marknader till sin natur är konkurrensinriktad?

De är konkurrensinriktade, men de är konkurrensinriktade över ett brett fält. Frågan är hur man tjänar pengar på en fri marknad. Det enda sättet på vilket man kan tjäna pengar är att erbjuda något som någon är beredd att betala för. Det finns inget annat sätt att tjäna pengar. För att tjäna pengar måste du satsa på samarbete. Du måste göra något som kunderna vill att du ska göra. Du gör det inte för att kunden beordrar dig. Du gör det inte för att kunden hotar att slå dig i huvudet. Du gör det för att du erbjuder kunden något bättre än vad han kan få på annat håll. Det är att främja samarbete! Men det finns andra som också försöker sälja till honom. De är dina konkurrenter. Det finns alltså konkurrens mellan säljarna, men samarbete mellan säljare och köpare.

I kapitlet Regleringarnas tyranni är du negativ till Indiens möjligheter att utvecklas. Varför?

Jag var i Indien 1955 på uppdrag av den amerikanska regeringen, för att fungera som rådgivare åt den indiske finansministern. Min slutsats var att Indien då hade en enorm potential, men att nästan ingenting uppnåddes. Det är detta faktum

som ligger bakom stycket du hänvisar till. Frihet att välja började sändas som TV-serie 1980 och då hade Indien inte gjort några framsteg alls. Befolkningen hade växt, men levnadsstandarden var lika lång som den hade varit 1955. Nu, under de senaste tio-femton åren har det hänt mycket i Indien, och kanske kommer den dolda potential som jag såg 1955 att komma till sin rätt. Men det finns fortfarande en hel del osäkerhet om detta.

I samma kapitel skrev du följande om Kina: "Att släppa ut anden... för framåtanda ur

flaskan även i denna begränsade omfattning kommer att skapa politiska problem som förr eller senare bör skapa en reaktion mot allt mer auktoritär styrning. Det motsatta utfallet, kommunismens kollaps och dess ersättning med en marknads ekonomi verkar vara ett betydligt mindre sannolikt resultat". Vad anser du om det påståendet idag?

Jag är mycket mer optimistiska om Kina idag än jag var då. Kina har gjort stora framsteg. De har förvisso inte uppnått politisk frihet, men man har kommit en bit på vägen. Landet har förvisso mycket mer ekonomisk frihet. Jag besökte Kina första gången 1980, omedelbart efter utgivningen av *Frihet att välja*. Jag var inbjuden av regeringen för att föreläsa om hur inflationen kan stoppas, bland annat. Kina var då ett ganska eländigt land. Hotellet vi bodde på visade alla tecken på att vara drivet av en kommunistregim. Vi återvände till Kina

Milton Friedman 1912–2006

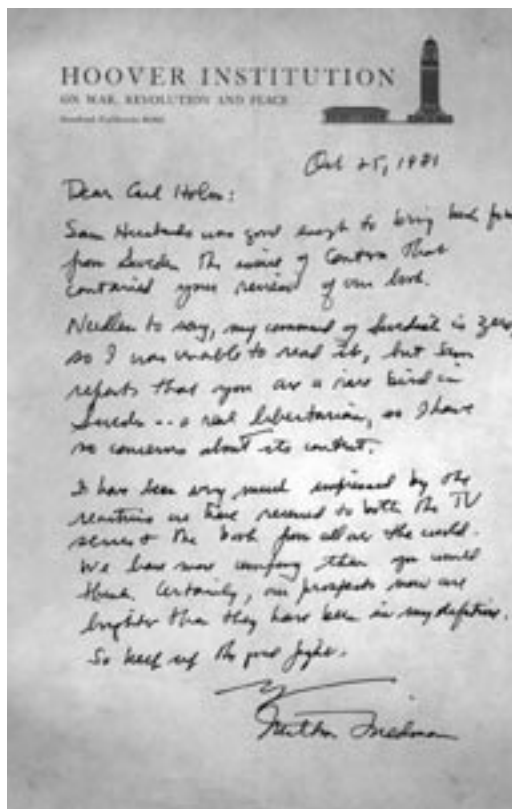
två gånger och förändringarna var fantastiska. 1980 bar alla den tråkiga och dystra Mao-uniformen, det fanns cyklar överallt och mycket få bilar. Åtta år senare såg vi en del färg i kläderna och det fanns saker till salu som inte hade funnits tidigare. De fria marknaderna höll på att bryta fram överallt. Kina har fortsatt att växa snabbt. Men i det avsnitt av *Frihet att välja* som du hänvisar till talade jag om den politiska konflikt som var på väg och som bröt ut öppet på Den Himmelska Fridens Torg. Den avgörande striden för Kina kommer inte att inträffa förrän det blir en strid mellan det politiska tyranniet å ena sidan och den ekonomiska friheten å andra sidan. De två kan inte samexistera.

Låt mig ställa en fråga om den demografiska utvecklingen. Kolumnisten Mark Steyn skriver att inom tio år kommer 40 procent av världens unga män att leva i länder som är underkastade muslimskt förtryck. Vad tror du effekten av detta blir?

Effekten kommer att bero av om vi lyckas bibringa de muslimska länderna något mått av ekonomisk frihet. Precis som Indien 1955 hade en stor outnyttjad potential tror jag att Mellanöstern idag befinner sig i en liknande position. Detta är till en del beroende på oljans förbannelse. Oljan har varit en välsignelse från en utgångspunkt, men en förbannelse från en annan. Nästan varje oljerikt land i Mellanöstern är en despoti.

Varför tror du att det är så?

Ett skäl, men bara ett skäl, är att oljan ägs av staten. Om oljan hade varit privatägd så skulle det politiska resultatet ha blivit frihet och inte tyranni. Det är därför som jag är av uppfattningen att det första steget efter 2003 års invasion av Irak skulle ha varit privatisering av oljefälten. Om regeringen hade gett varje irakier över 21 en lika stor andel i ett bolag som hade till uppgift att träffa lämpliga avtal med utländska oljebolag för att leta efter och utvinna olja, skulle oljeintäkterna ha flödat in till folket – det vill säga till aktieägarna – snarare än till regeringen. Det skulle ha gett hela folket tillgång till välstånd och därmed skulle de nuvarande konflikterna om oljan mellan sunniter, shiiter och kurder ha förhindrats, eftersom oljerikedomarna hade fördelats individuellt och inte till olika grupper.

Milton Friedman skrev för hand till *Contra* och tackade för artikeln om honom i nummer 5 1981. Visserligen medger han att hans kunskaper i svenska är noll, men vad han hört om *Contra* övertygar honom om att det är en bra artikel.

Många samhällen i Mellanöstern har en samhällsbyggnad som bygger på prästerskapet och på den traditionella despoti som gör det svårt att etablera ett system som bygger på avtal mellan främlingar. Är det din mening att införandet av fria marknader kan övervinna de problemen?

I slutänden ja. Jag anser att inget är så viktigt för friheten som erkännandet av individens naturliga rätt till egendom och att ge individerna en känsla av att de äger något som de är ansvariga för, har kontroll över och kan sälja om de vill.

Finns det något område här i USA där vi inte har varit tillräckligt aggressiva och där vi skulle ha satsat hårdare på äganderätt och fria marknader?

Ja, inom sjukvården. Vi har ett socialistiskt-kommunistiskt system för fördelning av sjukvårdsresurser. Istället för att låta människorna anlita sina egna läkare och också betala dem, är det inte någon som betalar sina egna sjukvårdsräkningar. Istället är det någon tredje part som betalar. Det är ett kommunistiskt system och det har kom-

munistiska följder. Trots detta system har vi fått uppleva åtskilliga mirakler inom medicinen. Från upptäckten av penicillinet till magnetröntgen och dattortomografi. De senaste 30-40 åren har kännetecknats av fantastiska framsteg inom den medicinska vetenskapen. Å andra sidan har vi sett kostnaderna stiga mot taket. Ingen är lycklig över detta: Läkarna gillar det inte och patienterna gillar det inte. Varför? För att ingen är själv ansvarig för utvecklingen! Vi har inte längre en situation när en patient väljer en läkare, får vård, får en räkning och betalar för den. Det finns ingen direkt länk till läkaren. Läkaren är anställd av ett försäkringsbolag, eller av en myndighet. Idag är det en tredje part som betalar räkningen. Ingen som besöker doktorn frågar hur mycket det kostar – det är ändå någon annan som kommer att ta hand om räkningen. Slutresultatet är att tredje person betalar och att patienten får tredje klassens vård.

Med tanke på de nytilkomna förmånerna rörande läkemedelskostnader, vilka hopp finns det att återvända till en fri marknad i sjukvården? [Den amerikanska regeringen har låtit det allmänna sjukförsäkringssystemet för äldre, Medicare, kraftigt öka möjligheterna till subventionerade eller fria läkemedel].

Det verkar som om marknaden är på reträtt. Utvidgningen av läkemedelssubventionerna följdes av införandet av sjukvårdsspar-konton. Det är det enda positiva tecknet på sjukvårdsområdet, eftersom det är ett steg i riktning mot att göra folk ansvariga själva. Ingen använder någon annans pengar lika försiktigt som sina egna.

Låt mig, när det gäller social trygghet, läsa ett avsnitt ur *Frihet att välja*: "När vi har gått igenom litteraturen om socialförsäkringar har vi chockerats över vilka argument som använts för att försvara programmen. Människor som inte skulle ljuga för sina barn, sina vänner, sina kollegor, personer som vi alla skulle lita på i de mest personliga angelägenheter har propagerat för en förfalskad bild av socialförsäkringarna. Deras intelligens och deras exponering för motsatta idéer gör att det är svårt att tro att de ljuger oavsiktligt och omedvetet. De har uppenbarligen ansett sig tillhöra en elitgrupp inom samhället, en grupp som vet vad som är bra för andra

*människor bättre än människorna själva.”
Vad anser du om de orden idag?*

Jag håller fast vid vartenda ord. Men det har uppnåtts en del framsteg sedan dess. Låt mig förklara. *Frihet att välja* visades för första gången i TV med början i januari 1980. Ronald Reagan valdes till president i november 1980. För att få klart för oss vad som verkligen hänt sedan publiceringen av *Frihet att välja* måste vi se på vad som hände före och efter valet av Ronald Reagan. Innan Reagan hade icke försvarsrelaterade offentliga utgifter (federala, statliga och lokala) i relation till bruttonationalinkomsten ökat kraftigt. Mellan tidigt 1950-tal och 1980 befann vi oss i vad jag vill kalla en galopperande socialism, som inte visade några tecken på att mattas av. Efter valet av Ronald Reagan blev det ett abrupt och omedelbart stopp för denna tillväxt i statsutgifterna. Men inte heller under Reagan minskade de offentliga utgifterna som andel av bruttonationalinkomsten: De har varit konstanta från Ronald Reagans regeringstid fram till våra dagar. Under de första åren av den nuvarande Bush-regeringen ökade visserligen de offentliga utgifterna, men också bruttonationalinkomsten ökade. Vi har nått vissa framsteg i vårt första mål, att stoppa den offentliga sektorns tillväxt. Det andra målet är att minska de offentliga utgifterna och att göra administrationen mindre. Dit har vi inte kommit än, men vi gör en del framsteg. Jag borde som ett varnande exempel nämna att innan Reagan kom till makten så ökade antalet sidor i Federal Register [en förteckning över alla federala regler och förslag till regler], men Reagan lyckades minska antalet sidor ordentligt. Men så snart Reagan lämnat sitt ämbete så började antalet sidor i Federal Register åter att öka. Vi har alltså inte lyckats på det området.

Det har skett verkliga förändringar i vårt samhälle sedan *Frihet att välja* publicerades. Jag tillskriver inte boken förtjänsten av dessa förändringar. Men i grund och botten anser jag att förändringarna kommit till stånd som en följd av en grundläggande attitydförändring hos medborgarna. Denna förändring berodde nog lika mycket på Sovjetunionens sammanbrott som på något som Friedrich von Hayek, Milton Friedman eller någon annan skrev. Socialism handlade om ägandet och styrningen av produktionsmedlen. Men ingen ger det den innebörden idag. Det finns bara ett enda land i hela världen som försöker bygga

socialismen i den gamla betydelsen och det landet är Nordkorea. Möjligen rör sig också Ryssland tillbaka i den riktningen. Å andra sidan har opinionen inte ändrats tillräckligt mycket när det gäller insikt om det starka samhällets risker och negativa verkningar. Den bristen på insikt är ett framtida problem. Det pekar på vikten av den mission som Hillsdale College har att fylla. Vi måste ha klart för oss att det enda skälet till att vi har vår frihet kvar är att vår regering är så ineffektiv. Om regeringen var effektiv i sin användning av de cirka 40 procent av samhällets inkomster som de idag hanterar skulle vår frihet vara mindre än den är idag.

I Frihet att välja diskuterar du Abraham Lincolns tal om det ”delade huset”, som du relaterar till den situation det amerikanska folket står inför. Precis som Lincoln hävdar du att ett delat hus inte kan stå kvar: Amerika måste bli ett land fyllt av samhällsinterventioner eller en sann fri marknad. Amerika kan inte fortsätta för evigt att vara en blandning av de två. Anser du fortfarande att det är så?

Ja, i högsta grad. Och jag tror att vi uppnått en del framsteg sedan *Frihet att välja* skrevs. Men även om det är framsteg jämfört med hur det såg ut tidigare, så är det i första hand så att vi håller terrängen, inte erövrar ny.

Vilka är de viktigaste förklaringarna till den ekonomiska tillväxt vi upplevt sedan Frihet att välja skrevs?

Den ekonomiska tillväxten sedan dess har varit fenomenal. Den tillväxten har dock ganska lite att göra med det vi diskuterat här – konflikten mellan offentliga myndigheters och privata företags uppgifter. Förklaringen ligger mycket mer i det tekniska problemet att skapa en sund penningpolitik. De tjugo gångna åren saknar motstycke i mänsklighetens historia. Det går inte att hitta någon annan period när priserna har varit så pass stabila och när det har varit så små svängningar i prisnivåerna, inflationen varit så låg och produktionen har ökat kontinuerligt. Vi får höra om alla ekonomiska svårigheter, när vi i själva verket upplevt den absoluta toppen på den ekonomiska utvecklingen under mänsklighetens historia. Aldrig förr har så många människor haft det så bra som de har idag. Jag tror att detta i stor utsträckning kan tillskrivas en bättre penningpolitik. Den förbättrade politiken är en följd av insikten om att inflationen är ett monetärt och inte ett reellt problem. Vi

har allmänt accepterat att centralbankerna är ansvariga för att hålla priserna stabila, men inte för något annat.

Anser du att depressionen på 1930-talet utlöstes av felaktig penningpolitik vid ett känsligt tillfälle?

Absolut. Olyckligtvis är det så att om du frågar vad som skapade depressionen så svarar nio av tio att depressionen var företagens fel. Men det är fullständigt klarlagt att depressionen förorsakades av regeringen, inte av företagen.

Anser du inte att Smoot-Hawley-tullarna skapade depressionen?*

Nej. Jag anser att Smoot-Hawley-tullarna var dåliga. Jag anser att de förorsakade stor skada. Men enbart Smoot-Hawley-tullarna hade inte gjort en fjärdedel av arbetskraften arbetslös. Däremot medförde en minskning av penningmängden med en tredjedel att en fjärdedel av arbetskraften blev arbetslös. När jag tog min grundläggande collegeexamen 1932 förbluffades jag över att det fanns outnyttjade maskiner och arbetslösa och att ingen kunde få de arbetslösa att arbeta med de oanvända maskinerna. De arbetslösa ville samarbeta, de ville arbeta; de ville producera sin kläder och de ville producera sin mat. Men något var fel. Staten misskötte penningtillgången i samhället.

Har vår regering lärt sig läxan om hur penningmängden ska styras?

Jag tror att läxan är lärd. Men jag tror inte att kunskapen sitter i för evigt. Förr eller senare vill staten öka utgifterna utan att höja skatterna. Man kommer att vilja göra av med pengar man inte har. Så jag tvekar att ansluta mig till de som förutspår 2 procents inflation under de kommande tjugo åren. Frestelsen för regeringen att göra av med mer pengar än den har är svår att motstå. Det fundamentala problemet är att det inte borde finnas en institution som Federal Reserve Board [amerikanska motsvarigheten till Riksbanken], där institutionens framgångar är helt beroende av sin ordförande. Min första åtgärd skulle vara att avskaffa Federal Reserve Board, men det är inget som kommer att ske.

*1930 föreslog president Herbert Hoover sänkta tullar, men kongressen röstade istället igenom höjda tullar på 20000 varor. Bakom detta låg senatorm Reed Smoot och representanthusledamoten W C Hawley. Den totala tullnivån fyrdubblades och så gott som alla ekonomer anser att Smoot-Hawley-tullarna antingen skapade eller försvårade depressionen.

Jag skulle också vilja tala om utbildning och särskilt om skolcheckar, eftersom jag vet att det är något som ligger dig varmt om hjärtat. Varför motsätter sig lärarnas fackförbund skolcheckarna?

Ordföranden för amerikanska lärarförbundet fick en gång frågan när hans förbund skulle göra något för eleverna. Han svarade att när eleverna väl blev medlem i Förbundet så skulle Förbundet ta hand om dem. Och det var rätt svar! Varför? Hans uppgift som ordförande i lärarförbundet var att tillgodose medlemmarnas intressen, inte att ställa upp för allmänna ändamål. Jag ger honom rätt. Fackförbunden har varit mycket effektiva när det gäller att ta tillvara medlemmarnas intressen. Men i den processens kölvatten har de förstört det amerikanska utbildningssystemet. Men utbildning är ju inte alls förbundets uppgift! Det är vårt fel att Lärarförbundet fått styra så mycket av utbildningspolitiken. Det finns två samhällsområden i USA som lider av samma grundläggande problem: Utbildningsväsendet och sjukvården. Bägge lider av att ett system som skulle drivas underifrån och uppåt vänds till ett system som drivs uppifrån och ner. Utbildning är enkelt i princip. Det är inte ett samhällsändamål att bygga tegelbyggnader för att eleverna ska få undervisning där. Det allmännas syfte är att se till att tillhandahålla utbildning. Se det så här: Om du vill subventionera en produkt kan du göra det på två sätt. Du kan subventionera tillverkaren eller du kan subventionera konsumenten. På skolans område subventionerar vi producenten – skolan. Man kan ändra på det så att man istället subventionerar eleverna – konsumenterna – och då uppstår konkurrens. Eleverna kan välja mellan olika skolor och det skulle tvinga fram en förbättring hos skolorna.

Även om du tar upp många samhällsfrågor i Frihet att välja har du inriktat mycket av dina ansträngningar på just utbildning och skolcheckar. Varför detta fokus?

Jag kan inte inse att vi kan upprätthålla ett anständigt samhälle om vi indelar mänskligheten i de som har och de som inte har, där de som har subventionerar de som inte har. I vårt nuvarande utbildningssystem misslyckas nära 30 procent av de som börjar gymnasiet [high school] med att ta examen. De som misslyckas med det är dömda till låglöneyrken. De är dömda att stanna kvar på botten. Det leder i sin tur

till ett splittrat samhälle, det leder till ett "strimlat" samhälle snarare än ett samhälle med samarbete och allmän förståelse för varandra. Den verkliga läskunnigheten i USA idag är ganska säkert under nivån för hundra år sedan. Innan myndigheterna började lägga sig i utbildningsfrågorna var huvuddelen av våra ungdomar utbildade, läskunniga och läraaktiga. Det är en skam att 30 procent av ungdomarna i ett land som USA aldrig tar gymnasieexamen. Och då har jag inte ens nämnt dem som försvinner redan i grundskolan. Det är en skam att det finns så många som varken kan läsa eller skriva. Det är svårt för mig att förstå hur vi kan upprätthålla ett anständigt och fritt samhälle om en så stor undergrupp i det samhället är dömd till fattigdom och till ett liv på bidrag.

Tycker du att skolpengskampanjen går bra?

Nej, jag tycker att den går alldeles för sakt. Nästan de enda framgångarna vi haft avser skolcheckar som avser de som har begränsade inkomster. Det finns två sorts checksystem. Det ena är ett system baserat på välgörenhet som avser folk under en viss inkomstnivå. Det andra är ett system som ser skolcheckar som ett medel att omvandla utbildningssystemet och som är tillgängligt för alla. Hur ska vi kunna göra skolcheckar tillgängliga för alla? För det första bör utbildningen vara en delstatlig och lokal angelägenhet, inte en federal. 1994 års "kontrakt med Amerika" innebar att det federala utbildningsdepartementet skulle avskaffas. Sedan dess har departementets budget tredubblats! Denna trend måste vändas. Vidare så bör utbildning bli en angelägenhet för föräldrarna. Ansvar för att ge barnen utbildning ligger hos föräldrarna. Men för att göra utbildningen till en föräldraangelägenhet måste vi skapa ett system där föräldrarna kan välja vilka skolor deras barn ska gå i. Det kan de inte göra idag. Idag är det skolorna som väljer barnen. Barnen anvisas olika skolor efter var de bor. Jag menar att om den federala regeringen ska använda pengar för barns utbildning så ska pengarna följa med eleven. Syftet med att betala för skolan måste vara just utbildning, inte fina skolbyggnader. Sättet att uppnå detta är att införa skolcheckar. Som jag sa 1955 borde vi ta det belopp vi idag spenderar på utbildning och ge föräldrarna tillgång till det beloppet. Om vi nu använder offentliga resurser för utbildning är det rimligt

att låta föräldrarna styra användningen av dessa resurser.

Jag har ytterligare en fråga. Du beskriver ett samhälle där människor tar hand om sig själva eftersom de vet bäst själva om sina behov och de kommer att blomstra om de får chansen. Men du är å andra sidan en korsriddare som står upp för andras intressen. Du säger i Frihet att välja att en liten minoritet är vad som är avgörande. Är det inte en svaghet för den fria marknaden att den behöver ett visst antal extremt begåvade människor som saknar personliga intressen i saken, för att stå upp till sitt försvar?

Nej, det är inte rätt. Det självintresse som du beskriver är just det som driver fram det allmännas bästa. Det är just det som de här människorna är intresserade av att göra. Vad var till exempel mitt självintresse i nationalekonomi? Mitt ursprungliga intresse var att förstå den stora gåtan med depressionen. Mitt självintresse var att lära mig förstå, och det hade jag stor glädje av. När jag kommit till insikt förvandlades mitt självintresse till att sprida insikten till andra människor.

Definierar du självintresse till vad individen vill?

Ja, självintresse är vad individen vill. Moder Teresa, för att ta ett exempel, arbetade helt i självintressets anda. Självintresse är inte smalt avgränsat till det materiella. Självintresse innebär att sträva efter något som upplevs som värdefullt och också att övertyga andra om att det är värdefullt. Sådana intressen går ofta långt utöver materiella intressen.

Betyder det att självintresse är detsamma som självuppostring?

Om du vill se hur starkt denna typ av självintresse är, se på de enorma bidrag som betalades till offren för orkanen Katrina. Det fanns stort mått av självintresse som låg i de bidragen. Intresset att hjälpa andra. Självintresse, rätt uppfattat, verkar för hela samhällets goda.

Reprinted by permission from Imprimis, the national speech digest of Hillsdale College, www.hillsdale.edu. Översättning C G Holm.

Golda Meir: Hon var med och skapade ett land

Golda Meir var inte bara en politiker som vågade stå upp för vad hon ansåg vara rätt, hon var också en fantastisk kvinna som gjorde en riktig klassresa från fattig ukrainsk jude på samhällets bottenkikt till premiärminister i världens enda judiska stat. I hennes memoarer *My Life (Mitt liv)* berättar hon om sin karriär, sitt privatliv och Israels historia.

I början av Steven Spielbergs omdebatterade film *München* framträder en skådespelerska som spelar rollen av en åldrad Golda Meir, Israels första och hittills enda kvinnliga premiärminister. Jag blev nyfiken på henne och gick till biblioteket och lånade hennes självbiografiska bok *My Life (Mitt liv)* (1975).

Golda Meir föddes som Golda Mabovitz i Pinsk, Ukraina (som då tillhörde Ryssland) 1898. På den tiden var det, som generellt sett i världen, inte särskilt kul att vara av judisk börd. Hon berättar om upplevda pogromer (judeförföljelser, framförallt i Tsarryssland), terroriserande kosacker och om den rödbrusige poliskonstapeln Maxim, som brukade lufsa runt och skrämja den judiska befolkningen i Pinsk.

Flyttar till USA

Men hon berättar också om sin storasyster, som med sina vänner diskuterade politik och sionism, alltid till sina föräldrars förtret, då Maxim kunde få reda på det. Det var i vilket fall som helst där som hennes hängivelse för den judiska saken började, även om hon inte insåg det då. Till slut tröttnar familjen på Ukraina och situationen där och flyttar till fadern, som tidigare flyttat till USA i hopp om att kunna tjäna mer pengar för att försörja familjen. Modern får en smärre chock när hon anländer till Milwaukee och upptäcker att fadern klär sig och betar sig som en amerikan, men lugnar sig något efter hand.

Den första tiden i USA blir en stor kontrast till det bättre för Golda. Men bara till en början, för snart nog tvingas hon arbeta i den kvartersbutik hennes mor startat. Räddningen blir skolan. En gång blir hon till och med så osams med sina föräldrar att hon beslutar att rymma till sin syster, som bor i en annan stad. Hos

Golda Meir var Israels första och hittills enda kvinnliga premiärminister.

system och hennes sambo kommer hon i mer kontakt med sionismen och i synnerhet arbetarsionismen. Men hon fick bara

tomas.ibsen.goransson@contra.nu

Tomas Ibsen Göransson

vara med och interagera och lyssna efter att system och sambon sett till att hon hade gjort alla sina läxor.

Det är i USA som Golda Meir träffar sin framtida man, Morris Meyerson. Han är en blyg och tillbakadragen man som är några år äldre än Golda, och även han sympatiserar med den sionistiska ideologin. De fattar direkt tycke för varandra. Efter ett tag lyckas Morris få fram ett frieri, på vilket Golda direkt svarar ja. Först hade de, som de socialister de var, planerat ett borgerligt bröllop så de slapp det som de upplevde som religiöst strunt. Men när modern får reda på det får både Golda och Morris höra på annat, de ska gifta sig religiöst, annars kommer modern bli så utskämd att ingen jude mer vill prata med henne. Av alla gräl Golda och modern haft är det inget som får modern så upprörd som detta, så de får till slut ge med sig och gifta sig hemma hos sina föräldrar inför en rabbin, något hon erkänner senare inte var så farligt som hon tyckte först.

Efter ett tag börjar Golda och hennes äldre syster prata om att resa till Palestina och bosätta sig där. Golda, Morris, system och hennes man kommer till slut också

iväg när de får biljetter till ett skepp som hette "Pocahontas". Det var dock inte någon vidare sjövärdig skuta, och efter att ha varit på väg i endast ett par dagar är kaptenen tvungen att vända om till Boston för reparationer. Men de kommer trots detta iväg och anländer till Egypten, varifrån de tar tåg till det brittiska protektoratet Palestina.

När de väl kom dit insåg de att Palestina inte var så fantastiskt och himmelskt som de föreställde sig, vare sig i Pinsk eller i Milwaukee. Med ständiga arabiska angrepp, halvrudden frukt och flugor överallt. Men de, liksom de flesta andra judiska immigranter, ger inte upp, utan kämpar på hårdare och ihärdigare än förut, med förhoppningen att det kommer att bära frukt.

Inställningen till palestinerna

Det är i Palestina som Meirs liv kommer igång på riktigt och hon blir den Golda som vi i omvärlden minns henne. Hon och Morris ansöker och blir antagna till en kibbutz i Merhavia. Efter ett tag står det klart att Morris inte alls gillar kibbutzlivsstilen, då det är alldeles för lite privatliv för hans smak. Meir däremot tycker det är den optimala boendeformen och går kurser i bland annat hönsuppfödning. Men efter ett tag börjar även Golda tänka i Morris banor, och det avgörande blir när deras första barn, sonen Menachem, föds. Varken hon eller

Morris vill att deras son ska bli uppfostrad i något kollektivt dagis så de beslutar sig för att lämna Merhavia.

De flyttar först till Tel Aviv och sedan till Jerusalem och Golda börjar engagera sig alltmer politiskt i partiet Mapai (Arbetarpartiet), numera Ha'Avoda (Israel Labor Party) och fackföreningsrörelsen Histradut. Man får därefter följa Meirs politiska karriär från sekreterare i Histraduts kvinnoorganisation till ambassadör i landet familjen flydde, som vid flytten kallades Ryska imperiet och som vid ambassadörsutnämningen ändrats till Sovjetunionen. Efter ambassadörstiden kom utnämningen till arbetsminister och efter det utrikes- och till sist premiärminister.

Mitt liv är inte bara en biografi över Golda Meirs liv utan också en biografi över staten Israels historia och, innan dess existens, de judiska bosättningarna i brittiska Palestina – Yishuv. Hon tar också upp aktuella händelser (boken utkom alltså 1975) såsom Sexdagarskriget 1967 och Yom Kippurkriget 1973. Hon ställer även frågan som ingen svensk förtroendevald med ett uns av självbevarelsedrift skulle våga ställa: Om 1967 års gränslinjer var så heliga för araberna, varför var de så ivriga att bryta dem från första början?

Ville hon att alla palestinier skulle kastas

i Medelhavet? Nej. Men hon tvekar inte en sekund att hävda och stå upp för sina och det judiska folkets rättigheter. Men hon poängterar att hon alltid brytt sig lika mycket om palestiniernas rättigheter, något hon exemplifierar med att hon beslutat om nya vägar och vattenledningar till palestinska byar på israelisk mark.

Jämförbar med Thatcher

Även om det är vanskligt att bara läsa ena sidans version av en händelse, kan jag uppriktigt säga att jag har lärt mig oerhört mycket mer om Israel och Palestina efter att ha läst Golda Meirs memoarer. Mina personliga sympatier är, före som efter att ha läst boken, delade, även om det blir lättare att välja sida om man måste efter att ha läst *Mitt liv*. Samtidigt förstår jag, efter att ha hört några personers åsikter om henne, att Golda Meir, 28 år efter sin död, fortfarande blir sedd ur flera vinklar.

Undertecknad har hört utlåtanden som "I love Golda Meir!" men också påståenden om att hon skulle ha varit en oresonabel fossil. Säkert är dock att man i fråga om både karaktärsstyrka och karaktärsfasthet med lätthet kan jämföra henne med Margaret Thatcher. Egentligen kan man säga att Meirs karriär är mer exceptionell än

Thatchers, med tanke på hennes sociala status kombinerat med det land hon kommer från. Men samtidigt känns det fel att jämföra dessa två kvinnor, just av ovan nämnda skäl.

Vad man än må tycka om Golda Meir (hon hebreiserade sitt efternamn [Meyerson] på inrådan av Ben-Gurion i dennes hebreiseringsprocess av Israels språkpolitik på 50-talet eller Israel, så måste man medge att Israels historia skulle ha varit annorlunda om inte Golda Meir hade deltagit i den!

Kritisk mot Sovjet

Hon må ha kallat sig socialist, men hon hade förklarliga skäl då hon kämpade och gav judarna som valde att bo i Israel den sociala trygghet som de aldrig någonsin haft sedan diasporan. Och visst kan man höja lite på ögonbrynen när hon propagerar för högre fackavgifter för dem som har det bättre ställt än andra, men sett till allt annat hon åstadkommit är det något man faktiskt kan smälta.

Och hennes förhållande till Sovjetunionen var aldrig bra. Hon uttalar sig väldigt kritiskt mot hela systemet, och det under en tid då det var finare att vara sovjetvän än vad det är idag.

Människans villkor enligt tre religioner

★ Temat för Sveriges religiösa fredsråds symposium i Sundbybergs Folkets hus den 19 november 2006 var "Religionen och människan – vad är en människa enligt kristendom, judendom, islam?" De tre representanter för respektive religion som deltog – Maynard Gerber, kantor i Judiska församlingen i Stockholm, Eva Maria Blom, präst i Svenska kyrkan i Kista, Hamid Valsan, imam i norra Stockholm – bidrog i hög grad till att kasta ljus över frågan.

Maynard Gerber är judisk kantor, vilket innebär att han bland annat officierar vid begravningar. "Vid begravningar", framhöll Gerber, "infiner sig ofta tankar om meningen med livet och döden. Vad är en människa? I samband med Förntelsen såg man verkligen vad en människa är kapabel att göra i fråga om ondska. I Första Moseboken står det dock att Gud skapade människan till sin avbild.

Fr.v. Eva Maria Blom, Hamid Valsan och Maynard Gerber. (Foto: Tommy Hansson)

I traditionell judendom finns övertygelsen att däri ligger att människan skapades med en fri vilja. Vi kan väja att göra det goda eller det onda, men vi kan och bör låta det goda inom oss segra."

Denna paradox – å ena sidan människan som Guds avbild, å andra sidan hennes förmåga att göra det onda – var utmärkande också för de båda övriga religionsrepresentanternas inlägg.

Eva Maria Blom, präst i Kista och dotter till förre stockholmsbiskopen Ingmar Ström, framhöll att det finns mycket ge-

mensamt hos de tre så kallade abrahamitiska religionerna: "Jesus framträdde som en lärd person i den judiska traditionen, och i judendom har alltid funnits en dialog mellan olika inriktningar."

Imam Hamid Valsan sade att jordelivet, enligt Koranen, å ena sidan är "ett gyckelspel" men å andra sidan "en trampolin till nästa liv". Detta liv bör levas som om vi skulle dö i morgon och göra det bästa vi kan.

Tommy Hansson

Philip Agee - vänsteridol på dekis

Vem minns 70-talsvänsterns stora hjälte Philip Agee? Det vill säga den avhoppade CIA-mannen som 1975 blev beryktad genom att redogöra för sina erfarenheter inom den amerikanska underrättelsetjänsten i en tegelstenstjock bok som kom ut på 27 språk, där han bland annat avslöjade namn och/eller kodnamn på cirka 250 CIA-tjänstemän, -agenter eller -medarbetare. I dessa dagar, när det återigen tillhör den politiska korrektheten att tala om "USA-imperialismen" och liknande, kan det vara befogat att erinra om Agees landsförrädiska verksamhet.

★★★ Islamister av olika schatteringar, liksom bland andra våra kvarvarande kommunister i Vänsterpartiet, brukar allt som oftast ondgöra sig om något de kallar "den amerikanska imperialismen". Denna så kallade imperialism kan antingen innefatta USAs militära närvaro i olika delar av världen eller också amerikanska företags verksamhet inom ramen för det fria handelsutbytet i världen.

Det var i mitten av 1960-talet, och framförallt i samband med Vietnamkriget, det på allvar började bli politiskt gångbart att orda om "USA-imperialismen". V.I. Lenin hade dock redan i början av 1900-talet torgfört idén om den västerländska "imperialismen" som kapitalismens sista möjlighet att skjuta upp den oundvikliga världsrevolutionen genom att suga ut länder i den mindre utvecklade delen av världen; vid denna tid var det främst den brittiska imperialismen som hamnade i blickfånget. Att det var oerhört kostnadskrävande och besvärligt på många andra sätt för de västmakter som alltjämt höll sig med utländska besittningar framgick inte i Lenins analys.

Intressant redogörelse

När den avdankade CIA-tjänstemannen Philip Agee publicerade sin bok *Inside the Company. CIA Diary 1956-74* (1975), på svenska *CIA inifrån. Dagbok 1956-74* (Prisma förlag), var således marken väl

Philip Agee sålde ut ett antal CIA-agenter till KGB, vilket resulterade i att flera mördades. Agee lever numera på Kuba.

förberedd. Agee berättar i inledning, fem kapitel samt två appendix om sina erfarenheter från tolv år i Central Intelligence Agency (CIA): först utbildning i Camp

tommy.hansson@contra.nu

Peary och därefter tjänstgöring i Quito, Ecuador, Montevideo, Uruguay och högkvarteret i Washington, D.C. Sista anhalten i karriären blev uppdraget som "olympisk attaché" vid de olympiska spelen i Mexico City 1968. Därefter uppehöll sig Agee en tid i Mexiko innan han tog sig för att arbeta på sitt Stora Avslöjande i London, Paris och Havanna.

Det som väckte mest uppmärksamhet då boken kom ut (vilket skedde ungefär samtidigt som USA tvingades ut ur Indokina) var det appendix i vilket Agee avslöjade namn och/eller kodnamn på omkring 250 personer med anknytning till CIA i egenskap av tjänstemän, agenter eller annan typ av medarbetarskap. Agees avslöjanden ledde till att en rad CIA-medarbetare runt om i världen utsattes för livsfara och i några fall möjligen fick betala med sina liv för Agees förräderi.

Det skall sägas med en gång att Agees

redogörelse för sin tid i CIA 1956-68, om man bortser från de vänsterideologiska villfarelserna, är på sitt sätt intressant. Man påminns om det Kalla krigets spänning och om den ibland långt ifrån "kalla" krigföring som ägde rum mellan västdemokratiska och kommunistiska intressen i den del av världen som föll på Philip Agees lott, Latinamerika. Särskilt intressant är redogörelsen från Uruguay, ett land som under 1900-talets första hälft var ett välmående samhälle men som efter hand, främst på grund av skenande statsutgifter, gick in i en nedåtgående spiral som ledde fram till den marxistiska Tupamarosgerillans strupgrepp över landet. Det var först åtskilliga år efter Agees förflyttning till CIA-högkvarteret i Washington som militärregeringen i Montevideo slutligen kunde få bukt med den av Raul Sendic grundade stadsgerillan Tupamaros.

Philip Agee hävdar i sin bok att han gradvis började tvivla på sin mission och komma till insikt om kapitalismens förkastlighet och den revolutionära socialismens överlägsenhet.

Söp och tafsade

Det är egentligen, bortsett från inledningen, först i slutet av boken som Philip Agee

– vars kodnamn inom KGB för övrigt var Punt – kastar masken och avslöjar exakt var han står ideologiskt i ordalag som förvisso hade en bred resonansbotten i mitten av 1970-talet då han skrev ner sina iakttagelser i den fiktiva dagbokens form. Han skriver (sidan 393 i den svenska upplagan): ”Nu mer än någonsin är det omöjligt att ställa sig likgiltig till orättvisor hemma och utomlands. Nu demonstrerar den extrema fattigdomen och den extrema rikedomens tydligare än någonsin den oförsonliga klasskonflikt som endast en socialistisk revolution kan lösa.” Ord som i en del kretsartäcktes vara höjden av medvetenhet då de skrevs, men som i dag framstår som pinsamt nattståndna.

Allra intressantast är emellertid vad Agee föredrar att inte skriva. Inte med ett ord berör han Sovjetunionens destabiliserande verksamhet, varken i Latinamerika eller annorstädes, eller att de sovjetiska underrättelseorganisationerna KGB och GRU ägnade sig åt understödjande av väpnade upprorsgrupper, politiska mord och desinformation i en omfattning som får CIAs verksamhet att framstå som tämligen söndagsskolemässig.

Den direkta orsaken till att han tvingades sluta vid CIA, och genomgå skilsmässa, var vidare (enligt uppgifter på nätet på sajten

www.videofact.com/english/agee.html) alkoholmissbruk, ekonomisk inkompetens och tafsande på de amerikanska diplomaternas hustrur. 1973 erbjöd han vidare KGB-residenten i Mexico City information om CIAs verksamhet men blev avvisad, eftersom KGB-chefen gjorde bedömningen att det rörde sig om en CIA-provokation! Därefter vände sig den nu fullfjädrade kommunisten Philip Agee till kubanerna och blev mottagen med öppna armar.

Under den tid Agee uppehöll sig i London för att samla material till sin bok hade han likväl, enligt uppgift, kontakt med KGB. 1977 blev han utkastad ur England och bosatte sig därefter i Holland. Sedan han gjort sig omöjlig även där bosatte han sig i Hamburg i dåvarande Västtyskland. 1978 började en grupp av Agees anhängare publicera *the Covert Action Information Bulletin* som ett (med Agees ord) led i en ”världsvid kampanj att destabilisera CIA genom att exponera dess operationer och personal”. Ytterligare ett led i Agees fanatiska ansträngningar att avslöja CIAs verksamhet blev att, tillsammans med Louis Wolf, 1978 redigera boken *Dirty Work. The CIA in Western Europe*.

Philip Agees verksamhet kan på goda grunder betecknas som landsförrädisk, även om han aldrig ställdes inför rätt.

Däremot drog de amerikanska myndigheterna 1979 in Agees amerikanska pass, sedan han 1979 blandat sig i situationen med den amerikanska gisslan som satt inspärrad i Teheran. Han bedömdes då som en säkerhetsrisk. I det läget sökte Agee – och fick – medborgarskap i Grenada, som vid denna tid styrdes av kommunisten Maurice Bishop. Efter USAs invasion 1983 blev Philip Agees situation i Grenada av naturliga skäl ohållbar, varför han i stället sökte sig till det av sandinistregimen kontrollerade Nicaragua.

Dök upp på Kuba

Men inte heller sandinistregimen blev särskilt långlivad. I februari 1990 segrade Violeta Chamorro över sandinisternas Daniel Ortega i ett demokratiskt val och blev landets nya president. Efter elva års marxistisk mardröm hade Nicaragua fått en demokratisk regering. Den CIA-avslöjande kommunisten Philip Agee valde då att åter flytta till Tyskland. (Ortega har nyligen valts till president i Nicaragua, dock märkbart ”högervriden” jämfört med hur det var tidigare).

År 2000 dök Agee så upp på Kuba. För närvarande leder han, vid 70 års ålder, ett reseföretag som heter Cubalinda. Agee lever – men politiskt är han stendöd. ☞

Självständighet för Tibet!

Redan så tidigt som 1988 övergav Tibets ledare, Dalai lama, oavhängighetslinjen till förmån för självständighet för Tibet inom ramarna för Folkrepubliken Kina. Detta så kallade ”närmande till medelvägen” lades fram i ett tal till Europaparlamentet den 15 juni samma år. Senare har denna attityd till Tibet-problematiken godtagits av den tibetanska centraladministrationen i exil och av de flesta tibetaner genom en mångårig demokratisk diskussionsprocess.

Problemet är emellertid Folkrepubliken

Kina, som icke synes acceptera något annat än fullständig kinesisk kontroll – som i realiteten betyder ockupation – över Tibets land och folk.

Dalai lamas ”närmande till medelvägen” innebär bland annat

–verkligt självstyre för de tre traditionella tibetanska provinserna;

–att Folkrepubliken Kina kan hålla ett begränsat antal soldater i området fram till dess att Tibet etableras som en freds- och ickevålds-zon; och

–att Folkrepubliken Kina avsäger sig de politiska sidorna av Tibets internationella förbindelser och Tibets försvar, under det att det tibetanska folket själv ska styra alla andra aspekter av sitt land som religion, kultur, skolväsende, ekonomi, sjukvård och frågor om natur och ekologi.

En sådan samarbetslinje förtjänar de nordiska regeringarnas fulla stöd. Tibetfrågan får inte bara vara en fråga om mänskliga rättigheter!

Nils Tore Gjerde

BOK-NYTT

Occidentalism

Det är naturligt att islam har kommit i blickfånget mot bakgrund av de terrorattacker som riktades mot USA den 11 september 2001 samt det efterföljande Kriget mot terrorn, vilket bland annat lett till att Afghanistan befriats från talibanernas våldsregemente och Iraks blodbesudlade Saddam Hussein störtats. Det är sant att den extrema islamistterrorn utgör mänsklighetens kanske mest aktuta problem i dag, samt att det bara är inom islam som en företeelse som självmordsbombare kan förekomma. Icke desto mindre, eller snarare just därför, finns i dag en växande kritik inom islamiska kretsar mot användandet av terrorvåld och en extrem tolkning av islam och Koranen över huvud. Detta uppmärksammas av docent Mohammad Fazlhashemi, universitetslektor i idéhistoria i Umeå, i boken *Occidentalism* (2005).

Bokens titel syftar på den muslimska världens sätt att betrakta Västerlandet. Termen implicerar ett kompromisslöst synsätt som framställer differensen mellan islam och västvärlden som "absolut och systematisk", för att låna baksidestextens ord. Occidentalismen ser den västliga civilisationen som brutal och barbarisk, dominerad av företeelser som pornografi, ateism, kriminalitet, drogmissbruk och ohämmad materialism. Försonande drag saknas helt. Det är detta absolutistiska sätt att nalkas den komplicerade verkligheten som lett fram till det blodiga terrorkrig inklusive självmordsmördarattacker som islamistiska företrädare såsom al-Qaida ägnar sig åt och till

våldsamma protester mot vad som uppfattas som kränkningar av profeten Muhammed.

Mohammad Fazlhashemis bok bör läsas av envar som önskar få sig till livs en översiktlig och lättbegriplig redogörelse för den islamiska inställningen till Västerlandet. Denna inställning har varierat genom åren. Under den islamiska civilisationens så kallade gyllene era under 700- till 1200-talen fanns i den muslimska världen ett betydande intresse för omvärlden. Så småningom avtog detta intresse, främst beroende på att muslimerna fördrevs från tidigare behärskade områden i exempelvis det nuvarande Spanien. När sedan de muslimska imperierna besegrades av europeiska härar i slag efter slag ledde detta av lättbegripliga skäl till en kris i den muslimska delen av världen. Ledande muslimska ideologer kom då att förespråka dels en total assimilering av islam med Västerlandet, dels en fortgående integration.

Vid slutet av 1800-talet och i början av 1900-talet genomfördes konstitutionella reformer i ett antal muslimska länder på initiativ av tongivande muslimer som imponerats av utvecklingen i Europa. Uttryck härför var den konstitutionella revolutionen i Persien (Iran) 1906 och ungturkarnas omvälvning i Turkiet ett par år senare. Också i Tunisien och Egypten skedde en jämför-

bar utveckling. "Problemen med de reformsträvandena var flera", konstaterar dock Fazlhashemi, "bland annat själva inriktningen på reformerna som begränsades till endast den ena aspekten av moderniteten. Ett annat problem var de som skulle genomdriva moderniseringen. De nya aktörerna bakom moderniseringen bestod av despotiska statsmakter som utslöt demokratiseringsdelen eftersom de ansåg att det ledde till politiskt kaos och social oro."

Med andra ord: man sökte modernisera de muslimska samhällena till det yttre men brydde sig föga eller inte alls om att söka införa demokratiska fri- och rättigheter. Detta ledde omsider till katastrofen i shahens Iran, som vältes över ända i den islamistiska revolutionen med ayatollah Khomeiny som centralgestalt 1979; shah Reza Pahlavis traditionella allierade, USA, då lett av Jimmy Carter, stod vid sidan av och tittade på när ayatollahns mördargång tog över makten. Med det revolutionära Iran hade islamismen fått ett konkret fotfäste i världen och samtidigt ett föredöme för islamistiska schatteringar av skilda slag. Bakom denna utveckling låg alltså den muslimska occidentalismen.

Idag befinner vi oss, fem år efter al-Qaida-attacken mot USA, fortfarande mitt uppe i den amerikanska Bush-administrationens krig mot terrorismen. Det framgår dock av Fazlhashemis framställning att långt ifrån alla islamistiska tänkare ansluter sig till Usama bin Ladins och likasinnades synsätt. Härom berättas i kapitlet "Post-islamism". En ny öppenhet synes vara på väg att bryta fram, personifierad av intellektuella såsom den iranske filosofen Abdulkarim Soroush och den egyptiske tänkaren Nasr Hamid Abu Zeid. Båda har, med uppenbar risk för liv och lem, starkt ifrågasatt den auktoritära islamtolkningens strupgrepp över muslimskt

sammhällsliv och förespråkat en grundläggande demokratisering och pluralisering.

"Post-islamistiska nytänkare", skriver Fazlhashemi, "utgör inte någon påtryckargrupp med en gemensam agenda, utan är snarare ett tankekollektiv som har det gemensamt att de avvisar tidigare traditionella tolkningar och att de utgår från moderna tolkningar. De utgör visserligen en liten elit som går mot strömmen, men det är en elit vars uppfattningar tilltalar och formar attityder och opinioner bland den växande skaran av unga och välutbildade."

En annan reformivrare är den iranske skriftlärdade Mojtabeh Shabesani, vilken förordar en "muslimernas demokrati" och menar att Koranen inte rekommenderar någon särskild styrelseform. Det är inte religionens eller uppenbarelsens uppgift att avgöra styrelseformens karaktär i ett land. Dessutom, menar Shabesani, måste den traditionella sharialagstiftningen omstöpas enligt moderna krav och inte längre ägna sig åt diskriminering på grundval av kön eller religion.

Historien har visat att det är minst sagt besvärligt att demokratisera muslimska länder. De enda demokratier med rötter i islam i dag är Turkiet och Indonesien. Överallt annars i den muslimska delen av världen råder auktoritära, eller rent totalitära, förhållanden. Nämnde Soroush med flera hävdar dock att det skulle vara möjligt att avvika från denna väg och i stället för auktoritära/totalitära styrelseformer införa en "from styrelseform" som visserligen grundar sig på den islamiska religionen men samtidigt bekänner sig till demokrati och mänskliga rättigheter.

Är en fullfjädrad demokrati på bred front över huvud taget möjlig i den traditionellt auktoritära/totalitära muslimska världen? Frågan är öppen, men Mohammad Fazlhashemi har

med sin informativa skrift visat att det går att skymta ett ljus i tunneln.

Tommy Hansson
Mohammad Fazlhashemi: *Occidentalism. Idéer om väst och modernitet bland muslimska tänkare. 154 sidor. Studentlitteratur.*

De asiatiska mirakelekonomierna

Kurt Wickman, som bland annat varit verksam som professor i Singapore, är en av vårt lands mest värtaliga förespråkare för frihandel och dess möjligheter att skapa förutsättningar för frihet, välstånd och ekonomisk utveckling. Wickmans övertygelse om frihandelns välsignelser är i dag allmänt utbredd, men den delas inte av alla.

I boken *De asiatiska mirakelekonomierna* (Timbro 2005) utvecklar Wickman på ett övertygande sätt sina teser med hjälp

av en mängd argument hämtade från den på många sätt hisnande ekonomiska utveckling som ägt rum i ostasiatiska länder som Singapore, Hongkong, Sydkorea, Taiwan, Malaysia, Thailand, Indonesien, Indien och i viss mån Folkrepubliken Kina från och med 1970-talet.

”De stora fördelarna med en fri världshandel är i dag väl etablerade”, inskräper Kurt Wickman inledningsvis (sidan 7) och fortsätter: ”Förutom små öar av gatstenskastande ungdom och miljöfundamentalister (och möjligen också små kommunistiska grupper som dröjer sig kvar i västdemokratierna) finns inte längre någon sammanhängande argumentation mot frihandel.”

Wickman pekar vidare på att även i princip frihandelsorienterade länder, dit Sverige hör, finns protektionistiska enklaver. Dit hör den svenska byggindustrin, där byggfacken våren 2005 drev fram protektionistiskt präglade övergångsregler gentemot exempelvis polska byggföretag. Och i fallet Vaxholm sattes ett lettiskt byggföretag i blockad av svenska fackföreningar med motiveringen, att svenska kollektivavtal skulle gälla vid verksamhet i Sverige.

I modern tid var det länge protektionism och keynesiansk ekonomisk politik som dominerade internationellt. Gunnar Myrdal tillhörde här de oftast citerade auktoriteterna. På 1970-talet skedde dock en omsvängning inom ramen för den internationella ekonomiska diskursen, och nyliberala tänkare som Friedrich von Hayek och Milton Friedman började alltmer uppmärksammas. Samtidigt visade länder i Ostasien såsom Hongkong, Singapore, Sydkorea och Taiwan (Japan hade varit föregångare redan på 1960-talet) att en aggressivt kapitalistisk approach gav häpnadsväckande resultat. På 1980- och 1990-talet följde länder som Malaysia, Thailand, Indonesien och Indien efter i det asiatiska framgångsspåret.

Men den ostasiatiska bilden är, visar Wickman, inte entydig. Ekonomisk liberalism har stundom uppblandats med en auktoritär politik betingad av de skilda ländernas geopolitiska och traditionellt etiska förutsättningar. Ett exempel är Sydkorea, som på många sätt tog efter Japans modell med stora företagskonglomerat vilka fick massiv uppbackning av regeringen för att kunna hävda

sig exportmässigt. Sydkorea styrdes under större delen av 1970-talet med fast hand av president Park Chung Hee, som motiverade sitt auktoritära styre med att landet måste skydda sig mot den kommunistiska grannstaten Nordkorea.

Sydkorea, Singapore och Taiwan, samtliga influerade av ett hierarkiskt orienterat konfucianistiskt koncept, var dock samtliga oändligt mycket friare än de geografiskt närbelägna kommunistdiktaturena Röda Kina och Nordkorea, även om de vänsterdebattörer som vid denna tid dominerade debatt och opinionsbildning i väst hade mycket svårt att inse detta. Sedan 1970-talet har dessutom nämnda länder utvecklats till att bli moderna demokratier.

Wickman menar att de ostasiatiska ”tigerekonomierna” har åstadkommit en alternativ modell för hur ett ekonomiskt välmående samhälle kan organisera sig.

Tommy Hansson
Kurt Wickman: *De asiatiska mirakelekonomierna. Ekonomisk liberalism, inte skyddstullar. 264 sidor. Timbro.*

CONTRA

6 | 1981 ...

Contra hade en ytterst prominent medarbetare i det nummer som var aktuellt för tjugofem år sedan. Ronald Reagan skrev till den fria företagssamhetens försvar. Det var en artikel som skrevs innan Ronald Reagan valdes till president, men ett rättesnöre för den po-

litik han förde och som ledde till att han idag ses som en de största amerikanska presidenterna genom tiderna. En artikel tog upp neutronbomben som ett vapen för fred. Sovjetisk propaganda formulerade neutronbomben som det ultimata kapitalistiska

vapnet, som dödade människor men inte förstörde egendom. Vad det egentligen var fråga om var ett vapen som dödade sovjetiska anfallande soldater utan att lägga det egna landet i ruiner. Ett vapen för fred alltså.

...för tjugofem år sedan